

جمهوری اسلامی ایران

وزارت آموزش و پرورش

معاونت آموزش متوسطه

دفتر آموزش دوره اول متوسطه

شیوه نامه

برگزاری ششمین دوره جشنواره نوآوری

در فرآیند آموزش و یادگیری

«با تأکید بر آموزش و یادگیری ترکیبی»

مدارس دوره اول متوسطه کشور

واحد برنامه ریزی گروه های آموزشی

سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰

باسمه تعالی

مقدمه و ضرورت

با توجه به تحولات جهانی در عرصه آموزش و یادگیری و نقش تحول آفرین آموزش و پرورش در تربیت متوازن و همه جانبه دانش آموزان، زمینه سازی برای تولید ایده ها و روش های نو و بکارگیری آن ها در برنامه ها و فعالیت های آموزشی و تربیتی مدارس الزام آور می شود. آموزش و پرورش برای رسیدن به این جایگاه، جهت تربیت نسلی مؤمن، خداجو، مسئولیت پذیر، پژوهشگر، خلاق، نوآور، مولد علم و... نیازمند بهره گیری از معلمان توانمند، خردورز، پژوهش محور و طالب علم است.

زندگی در عصر جدید و حرکت به سوی جامعه اطلاعاتی، جامعه آموزش و پرورش و نظام آموزشی را نیز تحت تاثیر قرار داده است. در چنین موقعیتی استفاده بهینه از فضای مجازی و ابزار الکترونیک برای تعلیم و تربیت کودکان و نوجوانان یک ضرورت اجتناب ناپذیر است و آموزش مجازی با توجه به شرایط عام پیش گفته شده و شرایط خاص ناشی از بیماری کووید - ۱۹، ضرورت دو چندان یافته است. از نظر گریسون و آندرسون (۲۰۰۳) آموزش مجازی به آن نوع آموزش اطلاق می گردد که در محیط شبکه و اینترنت و در ساختار رسمی به وقوع می پیوندد و مجموعه ای از تکنولوژی های چندرسانه ای در ایجاد آن به کار می روند.

پس از گذشت حدود یک سال و نیم از ورود ویروس کرونا به کشور و پشت سر گذاشتن پنج پیک سهمگین و ابتلای تعداد زیادی از هموطنان به این ویروس، اینک در سال تحصیلی ۱۴۰۱-۱۴۰۰ با واکسیناسیون گسترده در کشور، شرایط کرونایی به طور چشمگیری بهبود یافته و بار دیگر برگزاری حضوری کلاس های درس مورد توجه همه خانواده ها و مسئولین قرار گرفت. از این رو رویکرد آموزش و پرورش از ابتدای سال تحصیلی مذکور، بازگشایی تدریجی کلاس های حضوری با رعایت فاصله اجتماعی و پروتکل های بهداشتی است.

بر این اساس توجه به بخشی از چرخش های تحولی در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش مبنی بر چرخش از دانش آموز منفعل در کلاس درس به مربی فعال در محیط های تربیتی و نیز چرخش از روش های خشک فردی و انعطاف ناپذیر به روش های خلاق، فعال و گروهی و با تأکید بر برگزاری کلاس های درس به صورت حضوری و در عین حال تداوم استفاده از فضای مجازی در آموزش ترکیبی؛ می طلبد نسبت به تغییر روش های تدریس به سوی آموزش های ترکیبی و تسهیل فرآیند یادگیری دانش آموزان اقدام لازم بعمل آید.

نظر به اهمیت و ضرورت نوآوری در فرآیند آموزش و یادگیری و به استناد فعالیت ۱-۸ (مدیریت و راهبری جشنواره های نوآوری در فرآیند آموزش و یادگیری و الگوهای تدریس برتر معلمان دوره متوسطه) برنامه ۲۶ از مجموعه برنامه های معاونت آموزش متوسطه حوزه ستادی در سال ۱۴۰۰ ابلاغی وزارت متبوع به شماره ۱۴۰/۱۱۶ مورخ ۱۴۰۰/۲/۱۹ "جشنواره نوآوری در فرآیند آموزش و یادگیری" با تأکید بر آموزش و

یادگیری ترکیبی در اهداف و محورهای زیر جهت اجرا ابلاغ می گردد:

اهداف

- هدف اصلی این دوره از جشنواره نوآوری در فرآیند آموزش و یادگیری، استفاده از ظرفیت آموزش و یادگیری ترکیبی (حضور و مجازی) جهت ایجاد تنوع و اثربخشی در فرآیند یادگیری است. برای تحقق این هدف، اهداف جزئی زیر مورد توجه قرار می‌گیرد:
- کیفیت‌بخشی به فرآیند آموزش و یادگیری
  - آشنایی با روش‌های تدریس تلفیقی / حل مسئله و پروژه‌محور مبتنی بر رویکردهای برنامه درسی ملی
  - شناسایی، تبادل و ترویج روش‌های خلاق و نوآور در فرآیند آموزش و یادگیری

محورهای جشنواره نوآوری‌های آموزش و یادگیری

- نوآوری در تولید و به‌کارگیری رسانه‌های پرشمار
- نوآوری در طراحی و کاربرد سنجش‌های آغازین کلاسی
- نوآوری در روش‌های مشارکت اولیای دانش‌آموزان در فرآیند کلاس

رویکردهای مورد تأکید جشنواره

- ترویج فرهنگ استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات
- توجه به توسعه سنجش برای یادگیری (سنجش تکوینی آمیخته)
- توجه به تدریس پروژه‌محور
- توجه به نشاط و انگیزه در فرآیند آموزش و یادگیری
- توجه به فرهنگ حفظ محیط زیست
- تحکیم هویت اسلامی - ایرانی
- توجه به نقش معلم در بهبود فرآیند هدایت تحصیلی

مخاطبین

تمامی دبیران دوره اول متوسطه مدارس (عادی، نمونه دولتی، استعدادهای درخشان، غیر دولتی و...) می‌توانند با تشکیل تیم‌های ۲ یا ۳ نفره در جشنواره فوق شرکت نمایند.

تبصره:

- ۱- دبیران آزاد مدارس غیردولتی نیز با تأکید بر این‌که رابطه حقوقی با آموزش و پرورش ندارند و در صورت کسب رتبه تقدیرنامه دریافت نخواهند کرد، می‌توانند در جشنواره شرکت نمایند.
- ۲- دبیرانی که در گام نهایی جشنواره در سال تحصیلی گذشته حائز رتبه کشوری شده‌اند، امسال امکان حضور در مرحله کشوری را نخواهند داشت.

کمیته تخصصی آموزشی و پرورشی ستاد

برابر بخشنامه شماره ۷۱۰/۴ مورخ ۱۳۹۹/۱/۲۰ معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع، کمیته تخصصی آموزشی و پرورشی در معاونت آموزش متوسطه تشکیل و در راستای اجرای بند ۲، ۳ و ۴ شرح وظایف مربوط، نسبت به اجرای وظایف زیر اقدام لازم را به عمل می‌آورد.

وظایف:

- مطالعه و برنامه‌ریزی به منظور تحقق اهداف دوره‌های تحصیلی در ساحت‌های ششگانه تعلیم و تربیت
- رفع موانع فعالیت‌های آموزشی، تربیتی و پژوهشی و فرصت‌سازی برای تأمین و بسط عدالت آموزشی و تربیتی
- تصویب برنامه‌های آموزشی، توسعه حرفه‌ای و شایستگی‌های معلمان و مدیران مدارس و بهره‌گیری از ظرفیت گروه‌های آموزشی برای تحقق آن
- سایر امور تخصصی در زمینه مسائل آموزشی، پرورشی و تربیت بدنی و سلامت که نیازمند مطالعه، اظهار نظر و تصمیمات کارشناسی و تخصصی معاونت‌های مربوطه

کارگروه برنامه‌ریزی و هماهنگی جشنواره نوآوری در فرآیند آموزش و یادگیری

این کارگروه زیر نظر «کمیته تخصصی آموزشی و پرورشی» مستقر در معاونت آموزش متوسطه و با حضور مدیران و کارشناسان مرتبط دفتر آموزش دوره اول متوسطه با شرح وظایف زیر تشکیل می‌شود.

وظایف:

- برنامه‌ریزی و تمهید مقدمات لازم برای اطلاع‌رسانی مناسب به ادارات کل آموزش و پرورش استان‌ها
- برگزاری جلسات توجیهی ویژه رؤسای ادارات تکنولوژی، گروه‌های آموزشی و بررسی محتوا و سرگروه‌های آموزشی
- نظارت مستمر بر عملکرد استان‌ها در برگزاری جشنواره
- تصویب دستورالعمل مالی و تخصیص اعتبار لازم
- تصمیم‌گیری پیرامون موارد پیش‌بینی نشده و نیازمند تصمیم سریع در کوتاه‌ترین زمان ممکن
- انتخاب هیأت داوران مرحله نهایی کشوری
- تعیین نحوه انتشار آثار برگزیده در سطح کشور و الگوسازی آن
- رسیدگی به اعتراضات احتمالی شرکت‌کنندگان مرحله قبل و اعلام نظر نهایی نتایج

کمیته تخصصی آموزشی و پرورشی استان و منطقه

برابر بخشنامه شماره ۷۱۰/۴ مورخ ۱۳۹۹/۱/۲۰ معاونت برنامه‌ریزی و توسعه منابع، کمیته تخصصی آموزشی و پرورشی در معاونت آموزش متوسطه تشکیل و نسبت به اجرای وظایف زیر اقدام لازم را به عمل می‌آورد. واحد تکنولوژی، گروه‌های آموزشی و بررسی محتوا زیر نظر معاونت آموزش متوسطه و با جلب مشارکت تمامی اعضای کمیته آموزشی و پرورشی استان و منطقه به‌ویژه مسئول آموزش دوره اول متوسطه، مدیریت و هدایت جشنواره را عهده‌دار خواهد بود.

وظایف:

- برگزاری جلسات توجیهی برای کارشناسان گروه‌های آموزشی نواحی و مناطق
- برگزاری جلسات توجیهی - آموزشی ویژه سرگروه‌های درسی استان و مناطق
- برگزاری جلسات توجیهی - آموزشی ویژه دبیران، مدیران و معاونین آموزشی مدارس
- تولید، تکثیر و نصب پوستر در کلیه مدارس دوره اول و ادارات آموزش و پرورش
- تشکیل تیم‌های ارزیابی و داوری و بررسی فیلم‌های ارائه شده و طراحی آموزشی بر اساس فرم داوری
- ارسال نتایج داوری و آثار برگزیدگان به دبیرخانه کشوری در موعد مقرر
- برگزاری جشنواره استانی بر اساس مدل کشوری
- مستندسازی مراحل مختلف جشنواره به صورت نوشتاری و تصویری
- اطلاع‌رسانی مؤثر و انجام تمهیدات لازم برای تشویق مدیران و دبیران مناطق و مدارس فعال و موفق در جشنواره
- نظارت بر حسن اجرای جشنواره
- اشاعه دستاوردهای جشنواره
- ارسال گزارش از فرآیند اجرا به دفتر آموزش دوره اول متوسطه

فرایند اجرا

الف: طراحی و تدوین

در این بخش تیم‌های شرکت‌کننده، نوآوری در محور انتخابی خود را از طریق طراحی آموزشی درس موردنظرشان به صورت ترکیبی، ارائه می‌نمایند. شرکت‌کنندگان در محور اول (نوآوری در تولید و به‌کارگیری رسانه‌های پرشمار) و محور سوم (نوآوری در روش‌های مشارکت اولیای دانش‌آموزان در فرآیند کلاس) طراحی آموزشی را مطابق نمونه برگ شماره ۱ (صفحه بعد) و شرکت‌کنندگان در محور دوم (نوآوری در طراحی و کاربرد سنجش‌های آغازین کلاسی) علاوه بر تکمیل طراحی آموزشی مطابق نمونه برگ شماره ۱، نمونه برگ شماره ۳ (طراحی و کاربرد سنجش‌های آغازین کلاسی در ۳ گام) را تدوین می‌نمایند.

*توجه: ادبیات بومی با درس‌های آزاد در کتاب فارسی متوسطه اول، فرصت مناسبی است برای دبیران ادبیات فارسی است تا تألیف بخشی از کتاب را عهده‌دار باشند. بر این اساس آنان می‌توانند محور انتخابی جشنواره را از طریق محتوای تألیفی خود ارائه نمایند.

نمون برگ شماره ۱: فرم طراحی آموزشی

محور انتخابی: مدرسه:	موضوع تدریس: منطقه / ناحیه / شهرستان:	نام درس: استان: مشخصات اعضای تیم
شماره تماس:	کد پرسنلی:	نام و نام خانوادگی نفر اول:
شماره تماس:	کد پرسنلی:	نام و نام خانوادگی نفر دوم:
شماره تماس:	کد پرسنلی:	نام و نام خانوادگی نفر سوم:
- اشتراک‌گذاری اهداف و مقاصد یادگیری:		
- استخراج شواهد یادگیری پیشین با سنجش‌های آغازین:		
- تدارک فرصت‌های متنوع یادگیری:		
- اجرای تدریس:		
در طراحی و پیش‌بینی فعالیت‌های آموزشی انتظار می‌رود موارد زیر در نظر گرفته شود:		
✓ ایجاد فرصت‌های یادگیری تعاملی برای تدریس هدفمند (مباحثه و گفتگو، جیگ ساو، مناظره، نمایش، بازتدریس دانش‌آموزی، آموزش هدایت شده و ...)		
✓ کاوش و پژوهش در کلاس درس		
✓ تعامل و هم‌اندیشی (دانش‌آموزان با یکدیگر و با معلم)		
✓ دست‌ورزی و به‌کارگیری فناوری		
✓ توجه به عرصه‌ها (خدا، خلق، خلقت و خود) و عناصر (تفکر، ایمان، علم، عمل و اخلاق) برنامه درسی ملی		
✓ به‌کارگیری سنجش تکوینی در جریان تدریس و یادگیری (با تأکید بر سنجش عملکرد)		
زمان‌بندی	نقش تسهیل‌گری معلم	فعالیت‌های آموزشی
	-	-
	-	-
	-	-
	-	-
	-	-
	-	-
	-	-
	-	-
	-	-
- سنجش تراکمی (پایانی): (بکارگیری ابزارهای پاسخ‌ساز، پاسخ‌گزین، سنجش‌های عملکرد و تکنیک‌های متنوع مرتبط و متناسب)		
- تکالیف و فعالیت‌های فراکلاسی (با تأکید بر تکالیف پروژه‌ای و عملکرد اصیل)		

راهنمای تکمیل طراحی آموزشی

طراحی آموزشی به منزله ترسیم سفری است از مبدأ به مقصد. مسیری که یادگیرنده در فرآیند یادگیری باید ببیند و فعالیت‌های یادگیری را که در مجموع به رشد دانش آموز منجر می‌شود، تعیین نماید.

در طراحی آموزشی باید به موارد زیر توجه کرد:

۱- بر اساس برنامه درسی و راهنمای معلم، اهداف و مقاصد یادگیری مشخص و با دانش‌آموزان به اشتراک گذاشته می‌شود.

۲- متناسب با اهداف و مقاصد یادگیری درس موردنظر، معلم پیش‌دانسته‌ها یا اطلاعات قبلی دانش‌آموزان را قبل از آغاز درس جدید، مورد سنجش قرار می‌دهد و به این طریق با تعیین نقطه عزیمت تدریس، اطلاعات جدید با اطلاعات قبلی دانش‌آموزان اتصال برقرار نموده و زمینه فهم و یادگیری بهتر را فراهم کند. (با سه گونه سوال مرسوم در این نوع سنجش: دانش‌ها، نگرش‌ها و مهارت‌های پیشین، (ترجیحا به صورت تلفیقی) برداشت‌های نادرست احتمالی، دانسته‌های دانش‌آموزان در رابطه با موضوع درس پیش رو)

۳- متناسب با اهداف و محتوای درس، فرصت‌های متنوع یادگیری شناسایی و برای تدریس آماده شود (فرصت‌های متنوع واقعی و مجازی و...). توجه به سبک‌های یادگیری در طراحی فعالیت‌ها و استفاده موثر از الگوهای تدریس شناخته شده (بارش فکری، کاوشگری، دریافت مفهوم و...) نیز توصیه می‌گردد.

۴- یک تدریس مؤثر و فعال با سنجش شروع می‌شود؛ با سنجش ادامه و خاتمه پیدا می‌کند. این درهم‌تنیدگی و هم‌پوشانی سنجش با آموزش باعث می‌شود که وضعیت دانش‌آموزان در یادگیری و موفقیت معلم در آموزش مرتباً مورد توجه و بررسی قرار گرفته و با ارائه بازخورد و بکارگیری اطلاعات و یافته‌های حاصل از این سنجش منجر به بهبود و اصلاح جریان یاددهی- یادگیری و همچنین تکمیل و تکامل مواد و شرایط آموزشی شود.

۵- متناسب با اهداف و مقاصد یادگیری، تدریس هدفمند برنامه‌ریزی می‌شود. در مسیر تدریس با تمرکز بر فعال بودن دانش‌آموزان و با بررسی‌ها و فعالیت‌های سنجش تکوینی آمیخته، شواهد یادگیری از وضعیت فعلی دانش‌آموزان جمع‌آوری، بر مبنای آن بازخورد جلوگیری شده و در مورد نحوه ادامه فرآیند تدریس و یادگیری تصمیم‌گیری می‌شود. ایجاد فرصت‌های یادگیری تعاملی برای تدریس هدفمند (مباحثه و گفتگو، گروه‌های کوچک یادگیری، جیگ ساو، پرسشگری، بازخورد، بازتدریس دانش‌آموزی، آموزش هدایت شده، مناظره، مدیریت کلاسی مشارکتی، تمرین، خودسنجی، نمایش و...) منبع اصلی دریافت اطلاعات در مورد وضعیت یادگیری دانش‌آموزان و تعیین گام بعدی تدریس محسوب می‌شود.

۶- منظور از رویکرد تلفیقی رویکردی است که در پی آن با ارائه سازماندهی خاص از آموزش، فرصت‌هایی را برای فراگیران فراهم سازد تا با اصول، روش‌ها و موضوعات متنوع در قلمروهای متعدد آشنا شوند. در این رویکرد یک موضوع مشخص از ابعاد متفاوت مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای مثال موضوع «هوا» از جنبه‌های فیزیکی، شیمیایی، بهداشتی، ریاضی، اجتماعی می‌تواند بررسی و یاد گرفته شود. تلفیق میان موضوع‌های علوم انسانی، هنرهای ارتباط جمعی، علوم تجربی، ریاضیات، مطالعات اجتماعی، موسیقی و هنر به خوبی امکان‌پذیر است. (فعالیت‌های پروژه‌ای نیز همین ویژگی‌ها را دارند)

۷- حل مسئله فرآیندی است برای کشف و توالی و ترتیب صحیح راه‌هایی که به یک هدف یا یک راه‌حل منتهی می‌شود. هنگامی که انسان با مسئله‌ای روبه‌رو می‌شود، باید بر موانع یا مشکلات موجود در رسیدن به هدفش غلبه یابد. وقتی یادگیرنده با موقعیتی روبه‌رو می‌شود که نمی‌تواند با استفاده از

اطلاعات و مهارت‌هایی که در آن لحظه در اختیار دارد به آن موقعیت به سرعت پاسخ درست بدهد یا هنگامی که یادگیرنده هدفی دارد و هنوز راه رسیدن به آن را نیافته است، گفته می‌شود که با یک مسئله مواجه شده است. عنصر اساسی حل مسئله کاربست دانش‌ها و مهارت‌های قبلاً آموخته‌شده در موقعیت‌های تازه است. این روش موجب تقویت ژرف‌اندیشی، تفکر تحلیلی، تفکر انتقادی (نقد کننده)، خلاقیت، اعتماد و اطمینان به اتخاذ روش علمی می‌شود.

۸- سنجش تکوینی، سنجش‌های پیوسته‌ای است که به منظور بهبود یادگیری و عملکرد، به دانش‌آموزان و معلمان، بازخوردهای اثربخشی ارائه می‌دهند. سنجش‌های تکوینی می‌توانند شامل روش‌های رسمی (مثلاً آزمونک هفتگی) و غیررسمی (مثلاً مشاهده فراگیر در حین کار) باشد. از آنجا که هدف اولیه سنجش تکوینی، ارائه بازخورد است، نباید برای آن رتبه در نظر گرفته شود.

۹- در سنجش تراکمی متناسب با اهداف و مقاصد یادگیری، شایستگی نهایی دانش‌آموز با تکنیک‌ها و ابزارهای متناسب مشخص می‌شود. سنجش‌های ارزشیابانه معمولاً با تکنیک‌ها و ابزارهای متناسب (پاسخ‌سازها، پاسخ‌گزين‌ها و سنجش‌های عملکرد) مشخص شده و منجر به تعیین نمره یا رتبه می‌شوند. بعضی از مربیان، این سنجش را سنجش تراکمی می‌نامند اما در این شیوه‌نامه از عبارت ارزشیابی استفاده شده است زیرا به شکل مستقیم‌تری هدف آن‌ها را توصیف می‌کند. (مک‌تای و فرارا، ۲۰۲۱ ترجمه نادعلی‌پور ۱۴۰۰).

۱۰- تکالیف به‌عنوان فعالیت‌هایی جهت ادامه فرآیند تدریس، یادگیری و سنجش در محیط‌های فراکلاسی محسوب می‌شوند. لذا پس از اجرای سنجش تراکمی و بر اساس شواهد یادگیری استخراج‌شده، تکالیف به صورت انفرادی، کلاسی یا گروهی و در قالب پروژه‌ای مبتنی بر بافت واقعی یادگیری، طراحی و ارائه می‌گردند.

صلاحیت‌های یادگیری بر اساس عناصر شایستگی‌ها

عناصر شایستگی‌ها	صلاحیت‌های یادگیری
تفکر	تخیل، حل مسئله، تفکر انتقادی، ابداع و خلق، تفکر سیستمی، پرسش‌گری، کاوش‌گری، هدایت مشاهدات، تحلیل، قضاوت بر اساس شواهد، تصمیم‌گیری، قضاوت بر اساس نظام معیار (تعقل)، تأمل در خود، خود ارزش‌یابی بر اساس نظام معیار
ایمان	نگرش توحیدی، کرامت و قدرت اراده و انتخاب انسان، ارزشمندی تفکر و تعقل، ارزشمندی مخلوقات، هدفمندی خلقت، ارزشمندی علم و علم‌جویی، ارزشمندی نهاد خانواده، وطن‌دوستی
علم	کشف جهان به عنوان فعل خداوند، خودآگاهی، فرهنگ و هویت
عمل	یادگیری مستمر، خودمدیریتی، انجام واجبات و ترک محرمت، مشارکت، همیاری، مهارت کار با دیگران، مهارت‌های ارتباطی، مهارت رهبری، مطالعه و پژوهش، استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات، تولید محصول، کارآفرین و مقتصد، سالم و بانشاط بودن، بااراده و امیدوار بودن
اخلاق	حفظ و پالایش انگیزه‌ها (نیت)، خودپایی و خودپالایی، اعتمادبه‌نفس، مسئولیت‌پذیری، انعطاف، اخلاق حرفه‌ای، پشتکار، نظم و قانون‌مداری، صدق، صبر، عدالت‌خواهی و صلح‌جویی، حقیقت‌جویی و حق‌طلبی، حسن خلق، احسان و رأفت، قناعت، استقامت و حیا، جمع‌گرایی و منتظر بودن و جهان‌اندیشی، ظلم‌ستیزی، جهادگری، شجاعت، ایثارگری، عزت نفس، انتخاب‌گری و آزادمنشی

ب: شرکت کنندگان

- شرکت کنندگان در جشنواره به منظور ارائه فعالیت فقط می‌توانند در یک گروه شرکت نمایند.
- یک تیم می‌تواند در یک یا چند محور فعالیت نماید اما در صورت موفقیت در چند محور، فقط در محوری که بالاترین رتبه را کسب کرده، تشویق می‌شوند.
- ممکن است گروه‌های درسی شرکت‌کننده در جشنواره، ترکیبی از چند محور را در فعالیت خود به کار برده باشند که ممنوعیتی ندارد، اما ضروریست نوآوری که اصل فعالیت را تحت تاثیر خود قرار داده، به عنوان محور اصلی قرار گیرد.
- اعضای گروه‌های شرکت‌کننده می‌توانند متشکل از خانم و آقا، در قالب تیم‌های ۲ یا ۳ نفره باشند؛ اما لازم است جنسیت معلمی که فرآیند تدریس را بر عهده می‌گیرد با جنسیت دانش‌آموزان یکسان باشد.
- اعضای تیم شرکت‌کننده فقط دبیران متوسطه اول خواهند بود. مدیران و معاونین آموزشی مدارس در صورت داشتن حداقل ۶ ساعت تدریس می‌توانند عضو تیم شرکت‌کننده باشند.
- از هر محور حداقل یک اثر (جمعاً ۳ اثر) از هر استان جهت شرکت در مرحله کشوری به دبیرخانه اجرایی جشنواره ارسال می‌گردد، اما با توجه به میزان مشارکت استان‌ها سهمیه‌اشان افزایش می‌یابد که متعاقباً اعلام خواهد شد
- توجه:** اگر استانی در هر کدام از محورها فعالیتی نداشته باشد، از سرجمع ۳ فعالیت کسر می‌گردد. برای مثال اگر استان در محور "نوآوری در روش‌های مشارکت اولیای دانش‌آموزان در فرآیند یادگیری" فعالیتی نداشته باشد، آن استان ۲ فعالیت به دبیرخانه ارسال خواهد کرد.
- شرکت کنندگان در فرآیند تدریس به ۷ رویکرد حاکم بر جشنواره در طول تدریس توجه داشته باشند.
- دانشجو معلمان می‌توانند به صورت جداگانه در جشنواره شرکت کرده یا در گروه معلمان به عنوان عضو حضور یابند؛ در نهایت در کنار معلمان ارزیابی و داوری خواهند شد.
- اعضای تیم باید در طول فرآیند تدوین و طراحی آموزشی و اجرا مشارکت فعال داشته باشند.
- اجرا توسط یک نفر به عنوان مجری و نماینده گروه انجام می‌شود و سایر اعضا در بخش طراحی، ضبط فیلم از کلاس درس، نظارت و... فعالیت می‌کنند.

ج: داوری آثار

لطفاً در داوری آثار به موارد زیر توجه فرمایید:

- آثار ارسالی در مرحله استانی، با توجه به نمونه‌های ارزیابی مندرج در این پیوست، بررسی می‌گردد. آثار از طریق نمونه برگ شماره ۴ (فرم عمومی که برای تمام محورها مشترک است) و نمونه برگ‌های اختصاصی برای هر محور ارزیابی خواهند شد.
- نمونه برگ‌های داوری که در انتهای شیوه‌نامه پیوست می‌باشد به شرح زیر می‌باشند:
  - نمونه برگ شماره ۴ (فرم عمومی): معیارهای ارزیابی تدریس طرح‌های نوآورانه جشنواره نوآوری در فرآیند آموزش و یادگیری (کلیه آثار با این فرم ارزیابی می‌گردد)
  - نمونه برگ شماره ۵: معیارهای ارزیابی در محور نوآوری در تولید و به‌کارگیری رسانه‌های پرشمار

- نمون برگ شماره ۶: معیارهای ارزیابی در محور نوآوری در طراحی و کاربرد سنجش‌های آغازین کلاسی (پیشنهاد می‌شود این فرم با همکاری راهبران سنجش استان تکمیل شود)
  - فرم شماره ۷: معیارهای ارزیابی در محور نوآوری در روش‌های مشارکت اولیای دانش‌آموزان
  - تیم‌های داوری با بهره‌گیری از افراد مجرب و خیره، متشکل از ۳ داور خواهد بود:
    - الف) داور تخصصی دروس (هم‌رشته و ترجیحاً از سرگروه‌های توانمند استان)
    - ب) داور محورهای جشنواره (۳ داور مجزا)
    - ج) داور عمومی (یک نفر که در داوری تمام آثار حضور دارد و به روش‌های تدریس و تکنولوژی آموزشی تسلط داشته باشد و ترجیحاً دارای مدرک برنامه‌ریزی درسی یا تکنولوژی آموزشی باشد)
  - آثار رسیده از مدارس به استان توسط هر ۳ داور به طور همزمان داوری خواهد شد. بدین صورت که داوران با حضور در کنار هم، فیلم تدریس و طراحی آموزشی را بررسی کرده و با مشورت یکدیگر امتیاز خواهند داد.
  - برای هر اثر یک فرم داوری عمومی (فرم ۱۵۵ امتیازی) و یک فرم داوری محورهای جشنواره (فرم ۶۰ امتیازی) با جمع‌بندی نظر همه داوران تکمیل می‌شود. (به طور مثال فرم عمومی فقط توسط داور عمومی تکمیل نمی‌شود بلکه هر ۳ داور بر فرم عمومی نظر می‌دهند. همچنین نباید به گونه‌ای باشد که هر داور به طور مجزا فرم عمومی یا محور جشنواره را تکمیل نموده و بین نمرات ۳ داور میانگین گرفته شود بلکه هر ۲ فرم فقط یک بار با مشورت هر ۳ داور تکمیل می‌شود).
  - بعد از اتمام فرآیند داوری، امتیازات ۲ فرم جمع زده شده و بالاترین امتیازات از هر محور با توجه به سهمیه استان، به مرحله کشوری راه پیدا خواهد کرد.
  - سرگروه‌ها در صورتی می‌توانند مسئولیت داوری را به عهده بگیرند که خود در جشنواره شرکت نکرده باشند.
  - نمون برگ‌های ارزیابی در انتهای شیوه‌نامه پیوست می‌باشد.
- توجه:** در صورتی که استانی در سال تحصیلی گذشته رتبه اول کشوری داشته است، توصیه می‌شود برای داوری مرحله استانی این دوره از جشنواره، از برگزیدگان کشوری سال قبل استفاده شود.

د: آثار ارسالی

- ۱- تیم‌های شرکت‌کننده در مدارس باید طرح‌های نوآورانه خود را منطبق با فرآیند آموزش و یادگیری ترکیبی (حضور و مجازی) به مدت ۲۰ دقیقه اجرا نمایند. در صورت بکارگیری کلاس معکوس، شرکت‌کنندگان می‌توانند محتوای آموزشی استفاده شده را در قالب یک فایل جداگانه ارسال نمایند (در صورت استفاده از فیلم در کلاس معکوس، مدت آن بیشتر از ۱۰ دقیقه نباشد).
- ۲- توصیه می‌شود فضای مجازی مورد استفاده اپلیکیشن شاد باشد اما استفاده از سایر پلتفرم‌های داخلی و مورد تأیید وزارت آموزش و پرورش نیز بلامانع است.
- ۳- فیلم آموزشی همراه با طراحی آموزشی مرتبط با آن، که محصول مشترک فعالیت تیم‌ها می‌باشد به کارشناسی تکنولوژی و گروه‌های آموزشی مناطق ارسال شود و مناطق بعد از جمع‌آوری کلیه آثار، آن‌ها را جهت داوری به استان ارسال نمایند.

- ۴- از آنجایی که داوری آثار بر اساس فیلم‌های ارسالی خواهد بود؛ لذا توجه به نکات زیر در تهیه و ارسال فیلم‌ها ضروری است:
- ۴-۱- رعایت اصول اخلاقی و مذهبی از جمله پوشش مناسب، احترام به دانش‌آموزان و ... .
- ۴-۲- قابل مشاهده بودن فعالیت‌ها و تعاملات معلم و دانش‌آموزان در فیلم (توجه به محل قرار گرفتن دوربین).
- ۴-۳- تدریس در محیط آرام صورت گیرد تا صدای محیط باعث ایجاد نویز نشود.
- ۴-۴- عدم استفاده از تدوین، موسیقی، صداگذاری، میکس، افکت، تیتراژ و هر موردی که فیلم را غیرواقعی نمایش دهد.
- ۴-۵- ضبط فیلم با فرمت AVI یا MPEG۴ یا MOV یا MP4 و ارسال آن به کارشناسی تکنولوژی و گروه‌های آموزشی استان از طریق فضای مجازی و یا هر روش دیگر به صلاحدید استان.
- ۴-۶- حجم محتوای ارسالی حداکثر ۵۰۰ مگابایت باشد.
- توجه:** داوری فیلم‌های با کیفیت پایین در صدا و تصویر به جهت غیرقابل ارزیابی بودن از دور داوری حذف خواهند شد.
- ۵- فعالیت‌های ارسالی شامل:
- ۵-۱- نمونه برگ شماره ۱، طراحی آموزشی با شرح کامل فایل pdf توسط همه شرکت‌کنندگان و نمونه برگ شماره ۳ «از طراحی و کاربرد سنجش‌های آغازین کلاسی در ۳ گام» ویژه شرکت‌کنندگان در محور دوم
- ۵-۲- فیلم تدریس ۲۰ دقیقه‌ای
- ۵-۳- محتوای استفاده شده در کلاس معکوس (در صورت بکارگیری از کلاس معکوس)
- ۵-۴- فایل word مشخصات شرکت‌کنندگان
- ۶- جهت ارسال بخش نوشتاری و همچنین فیلم تدریس درج مشخصات زیر الزامی است:
- ۶-۱- درج نام استان و منطقه و مشخصات کامل اعضای تیم (نام و نام خانوادگی، کد پرسنلی، عنوان درس، موضوع تدریس و محور جشنواره، نام مدرسه/ نام منطقه/ نام استان و شماره تماس همه اعضای گروه) در یک فایل word جداگانه
- ۶-۲- نام و نام خانوادگی، کد پرسنلی، شماره تماس و محور تعیین شده بر روی برگه طراحی آموزشی و لوح فشرده (و یا فایل مشخصات) باید یکسان باشد.
- ۶-۳- کم یا اضافه نمودن و یا اصلاح اسامی پس از مرحله انتخاب امکان‌پذیر نمی‌باشد.
- ۶-۴- هنگام ارسال محتوا از طریق فضای مجازی، تمام فایل‌ها (از قبیل طراحی آموزشی، فیلم تدریس اصلی، فایل مشخصات و...) در یک پوشه Zip قرار گرفته و حجم آن حداکثر ۵۰۰ مگابایت باشد.
- ۷- ارسال آثار از طریق سامانه شاد و تنها با شماره رئیس اداره تکنولوژی، گروه‌های آموزشی و بررسی محتوا استان قابل قبول خواهد بود.
- ۸- به منظور بهره‌برداری همکاران، فیلم‌های گردآوری‌شده در بانک اطلاعاتی تدریس دوره اول متوسطه نگهداری و در صورت لزوم منتشر خواهد شد.
- ۹- کارهای منتخب از استان به دبیرخانه، به‌وسیله جدول زیر (نمونه برگ شماره ۲) و با فرمت excel ارسال گردد.

نمون برگ شماره ۲: اطلاعات منتخبان استانی

استان: .....

ردیف	محور فعالیت	موضوع تدریس	نام و نام خانوادگی اعضای تیم	کد پرسنلی اعضای تیم	شماره تماس	نام مدرسه	نام منطقه
۱							
۲							
۳							
۴							
۵							
۶							
۷							
۸							
۹							

ه: ساز و کارهای تشویقی

- بهترین آثار در مجلات آموزشی معرفی می‌شوند.
- بهترین آثار از مقام عالی وزارت یا معاون وزیر تقدیرنامه و هدایا دریافت خواهند کرد.
- بهترین آثار در پایگاه اطلاع‌رسانی معاونت آموزش متوسطه و سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی معرفی خواهند شد.
- بهترین آثار جهت بهره‌برداری معلمان و دانش‌آموزان در شبکه آموزشی دانش‌آموزان (شاد) منتشر خواهند شد.
- برای کلیه شرکت‌کنندگان، گواهی شرکت در جشنواره صادر می‌شود.

و: محل تأمین منابع

اعتبارات این جشنواره از محل اعتبارات معاون آموزش متوسطه و اعتبارات استانی تأمین می‌شود.

پیوست ۱

راهنمای عملی

ششمین جشنواره

نوآوری در فرآیند آموزش و یادگیری

آرزوی دیرینه هر جامعه‌ای پیشرفت و تعالی افراد آن جامعه و داشتن شهروندانی فرهیخته و اندیشمند است و بدیهی است که هر پیشرفتی در زمینه‌های مختلف از جمله فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی، سیاسی و... مستلزم داشتن افرادی متفکر، خلاق، منتقد و ایده‌پرداز است که بتوانند در موقعیت‌ها و شرایط گوناگون، تصمیمات درست را اتخاذ نمایند و برنامه‌ریزی صحیحی داشته باشند.

پس از همه‌گیر شدن ویروس کرونا در دنیا، تمامی نظام‌های آموزشی شکلی از آموزش را تجربه کردند که به هیچ عنوان مسبوق به سابقه نبوده است؛ کرونا نگاه موجود به تدریس، یادگیری و ارزشیابی را به چالش کشید و با جراحی و تعدیل روش‌های موجود، راه‌حلی عملی برای جبران کمبودهای آموزشی و بهبود سطح کیفی یادگیری در دانش‌آموزان پیدا کرد. از نظر صاحب‌نظران آموزش مجازی، ساز و کار عملی برای تداوم آموزش در همه‌گیری کووید ۱۹ بوده و آموزش و یادگیری ترکیبی راه‌حل عملی برای دوران پساکروناست. تجربه آموزش و تدریس به شکل مجازی، زمینه بروز استعداد‌های دبیران گرامی را در بکارگیری روش‌های نوین آموزشی در فرآیند آموزش و یادگیری فراهم ساخت.

از آنجایی که انتقال این تجارب ارزشمند می‌تواند موجب شکوفا شدن استعداد‌های دیگر معلمان و ایجاد یک رویداد علمی در کشور و یادگیری درون‌زا شود و نظر به اهمیت و ضرورت نوآوری در فرآیند آموزش و یادگیری اثربخش، دفتر دوره اول متوسطه پنجمین جشنواره نوآوری در فرآیند آموزش و یادگیری را با تاکید بر آموزش و یادگیری ترکیبی و توجه به محور‌ها و رویکردهای درج شده در شیوه‌نامه مربوطه برگزار می‌کند. با امید به اینکه با حضور حداکثری همکاران گرانقدر، نظاره‌گر تحقق اهداف متعالی این جشنواره باشیم.

– روش تدریس مسئله محور

از جمله روش‌های فعال تدریس، روش مسئله‌محور است. مورگان و همکاران، مسئله را عبارت از تعارض بین یک موقعیت موجود و موقعیت دیگری که می‌خواهیم ایجاد کنیم می‌دانند. به دیگر سخن، انسان‌ها در پی حل مسائل خود هستند و می‌کوشند تا برای هر موضوع حل نشده‌ای، راه‌حلی بیابند. البته باید یادآوری کرد که مسئله، به معنی مشکل و معضل نیست، یعنی موضوعی نیست که برای ما مشکل ایجاد کند؛ بلکه رسیدن به عمق قضیه و حقیقت‌یابی، نوعی حل مسئله است.

اگر نظام آموزشی بتواند توانایی حل مسئله را به فراگیران یاد دهد، به هدف‌های خود دست یافته است. هر چه قدرت تصمیم‌گیری و گزینش راه‌حل‌های مطلوب در فراگیران افزایش یابد، آنان نیازهای روزمره خود را راحت‌تر رفع می‌کنند و موفق‌تر خواهند بود. (ادیب‌نیا؛ مهاجر؛ شیخ‌پور، ۱۳۸۹، مقایسه تأثیر روش تدریس حل مسئله با روش تدریس کاوشگری بر مهارت‌های حل مسئله اجتماعی دانش‌آموزان دختر در درس علوم اجتماعی پایه پنجم ابتدایی، مجله پژوهش در برنامه درسی، مقاله ۶، دوره ۹، شماره ۱ - شماره پیاپی ۳۶، بهار ۱۳۹۲، صفحه ۶۳-۷۸)

حل مسئله فرایندی است برای کشف و توالی و ترتیب صحیح راه‌هایی که به یک هدف یا یک راه‌حل منتهی می‌شود. هنگامی که انسان با مسئله‌ای روبه‌رو می‌شود، باید بر موانع یا مشکلات موجود در رسیدن به هدفش غلبه یابد. وقتی یادگیرنده با موقعیتی روبه‌رو می‌شود که نمی‌تواند با استفاده از اطلاعات و مهارت‌هایی که در آن لحظه در اختیار دارد به آن موقعیت به سرعت پاسخ درست بدهد یا هنگامی که یادگیرنده هدفی دارد و هنوز راه رسیدن به آن را نیافته است، گفته می‌شود که با یک مسئله مواجه شده است. با توجه به تعریف مسئله، می‌توان حل مسئله را به

صورت تشخیص و کاربرد دانش و مهارت‌هایی که منجر به پاسخ درست یادگیرنده به موقعیت یا رسیدن او به هدف مورد نظرش می‌شود، تعریف کرد. بنابراین، عنصر اساسی حل مسئله کاربست دانش‌ها و مهارت‌های قبلاً آموخته شده در موقعیت‌های تازه است. این روش موجب تقویت ژرفاندیشی، تفکر تحلیلی، تفکر انتقادی (نقد کننده)، خلاقیت، اعتماد و اطمینان به اتخاذ روش علمی می‌شود و دانش‌آموزان بدین ترتیب می‌توانند روش تحقیق را بیاموزند (صفوی، امان ا...؛ ۱۳۷۰، کلیات روش‌ها و فنون تدریس، تهران: انتشارات معاصر ۱۳۷۲)

در این روش ۴ مهارت حل مسئله تشخیص داده می‌شود:

۱- تدوین و تعریف مسئله

۲- تولید راه‌حل‌های جایگزین

۳- تصمیم‌گیری

۴- تأیید راه‌حل (یعنی بازبینی و ارزیابی نتایج واقعی راه‌حل). (جهت مطالعه بیشتر در این زمینه رجوع شود به مقاله ۴

قسمتی "حل مسئله در کلاس درس نوشته خانم لیلی محمد حسین" در مجله رشد معلم ۹۷ ماه‌های مهر، آبان، آذر و دی)

یادگیری مسئله محور شامل هر محیط یادگیری می‌شود که در آن، مسئله منجر به یادگیری می‌شود. بنابراین قبل از اینکه یادگیرندگان دانش جدید را یاد بگیرند، مسئله به آنها داده می‌شود تا دانش مورد نیاز خود را کشف کنند. در حال حاضر، علاقه روزافزونی برای فعالیت‌های یادگیری مسئله محور (یادگیری مبتنی بر مسئله) در یادگیری الکترونیکی به وجود آمده است. در این محیط، امکانات و قابلیت‌های فناوری اطلاعات و ارتباطات به طراحان و مجریان آموزشی این امکان را می‌دهد که یادگیرندگان با مسائل مواجه شوند و چه به صورت همزمان و چه به صورت غیرهمزمان امکان فعالیت را برای دستیابی به یادگیری مؤثر و پایدار فراهم آورد.

– روش تدریس تلفیقی

یکی دیگر از روش‌های فعال تدریس، روش تلفیقی است. آموزش تلفیقی آن نوع آموزشی است که دانش‌آموزان با استفاده از چند موضوع درسی، اطلاعات متنوع، مختلف و گسترده‌ای را درباره یک موضوع مشخص یا جنبه‌های خاصی از محیط خود به دست می‌آورند. به کلامی دیگر، یک موضوع مشخص از ابعاد متفاوت مورد بررسی قرار می‌گیرد. برای مثال موضوع «هوا» را می‌توان از جنبه‌های فیزیکی، شیمیایی، بهداشتی، ریاضی و اجتماعی بررسی کرد و یاد گرفت. تلفیق میان موضوع‌های علوم انسانی، هنرهای ارتباط جمعی، علوم تجربی، ریاضیات، مطالعات اجتماعی، موسیقی و هنر به خوبی امکان‌پذیر است.

روش تلفیقی عبارت است از مجموعه تجربه‌های یادگیری برنامه‌ریزی شده که نه تنها با نگاهی کلی‌نگر مجموعه‌ای از اطلاعات و دانش مشترک را به صورت الگو، نظام و ساختار در اختیار یادگیرنده قرار می‌دهد، بلکه توانایی یادگیرنده را برای دریافت و یا کشف ارتباط‌های نو افزایش می‌دهد و از آن طریق او را به سوی خلق الگوها، نظام‌ها و ساختارهای جدید سوق می‌دهد.

روش آموزش تلفیقی روشی است که دانش‌آموزان را برای یادگیری مداوم و رشد قابلیت‌های لازم برای زندگی آماده می‌کند. لذا می‌باید از روش‌های مستقل، مجزا و تک موضوعی پرهیز کرد. برای تلفیق موضوع‌های درسی و یا عنوان‌های آموزشی انواع متفاوت تلفیق پیشنهاد شده است از جمله:

– تلفیق چند موضوع درسی (ارتباط عرضی کتاب‌های درسی)

– تلفیق روش‌های متنوع تدریس با توجه به نیازها (هنر معلمی)

– تلفیق مفاهیم متفاوت و ایجاد ارتباط میان آن‌ها

- تلفیق واحدها یا بخش‌های موضوعی برای شکل دادن به اصول
- تلفیق ارزشیابی با روش‌های تدریس
- تلفیق علم با ایمان، اخلاق و عمل یا همان ساحت‌های تربیتی
- و...

– روش تدریس معکوس

کلاس معکوس را نوعی روش آموزشی جدید می‌دانند که در آن دانش‌آموزان قبل از حضور در کلاس، تدریس ویدئویی درباره موضوعات درسی آن روز را مشاهده می‌کنند. سپس در کلاس حضور می‌یابند و معلم به پرسش‌های آن‌ها پاسخ می‌دهد. این روش سبب می‌شود محوریت معلم نیز کاهش یابد.

در یادگیری به شیوه معکوس، دانش‌آموز با استفاده از ویدئو و دیگر رسانه‌ها می‌تواند تدریس معلم را بارها و بارها مرور کند، آن را عقب و جلو ببرد، مکث کند، روی بخش خاصی بیشتر تمرکز کند و مطالبی را تکرار و ذخیره کند. در این صورت، هر دانش‌آموز بر اساس ویژگی‌های شخصی و با توجه به تفاوت‌های فردی خود، به درک مطلب و یادگیری می‌پردازد. بنابراین، کلاس معکوس به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد بر برخی از عناصر از جمله زمان، مکان، مسیر یادگیری و همین‌طور سرعت یادگیری کنترل داشته باشند، چرا که می‌توانند از طریق اینترنت، هر جا که بخواهند، محتوای آموزشی را دریافت و مسیر یادگیری را با سرعت مورد نظرشان طی کنند.

دانش‌آموزان با گذشت مدتی از حضورشان در کلاس معکوس، پرسش‌های بهتری می‌پرسند و عمیق‌تر به موضوعات می‌اندیشند. از جمله مهم‌ترین مزایای استفاده از آموزش‌های ویدئویی، «امکان برقراری روابط انسانی عمیق‌تر» است، چرا که زمان آزاد شده به‌وسیله آموزش‌های اولیه (فایل‌های ویدئویی) امکان تعامل و ارتباط بیشتری را بین معلم و دانش‌آموز در کلاس درس فراهم می‌سازد و از محوریت بالای معلم در کلاس درس می‌کاهد (سایب ویرگول).

مراحل انجام تدریس معکوس

۱. پیش از آغاز تدریس فیلم، کتاب یا محتوای آموزشی را تهیه و در اختیار دانش‌آموزان قرار دهید.
۳. از دانش‌آموزان بخواهید فیلم تدریس و یا محتوای آموزشی را تا جلسه بعد نگاه کنند. در هر زمان و هر مکانی و به هر تعداد که دوست داشتند.
۴. تمرین‌ها و تکلیف‌هایی برای کار در خانه به دانش‌آموز بدهید. این تکلیف‌ها خیلی خیلی باید کم باشد.
۵. در جلسه بعد سر کلاس فقط به بررسی تکلیف‌ها و حل تمرین‌های بیشتر می‌پردازید.
۶. اگر دانش‌آموزی فیلم را نگاه نکرده بود یا هنوز یاد نگرفته بود با کمک دانش‌آموزان دیگر و شما می‌تواند جبران کند.

آموزش معکوس در خدمت آموزش مجازی

با تعطیلی مدارس در پی بیماری همه‌گیر کرونا، آموزش معکوس یک راه‌حل مناسب برای آموزش دانش‌آموزان است. دانش‌آموزان دیگر در کلاس درس حضور ندارند و محیط یادگیری و تعامل دانش‌آموز و معلم تغییر کرده است و فضای مناسب جهت تدریس مانند سابق وجود ندارد، لذا می‌بایست روش تدریس نیز تغییر کند و از امکانات فضای مجازی برای تدریس مجازی استفاده شود. آموزش مجازی سبب آشنایی دانش‌آموزان به فناوری‌های روز شده و دیگر دغدغه حضور آنلاین دانش‌آموز مطرح نیست. مطالعه در بستر مجازی در خانه انجام می‌پذیرد و دانش‌آموزان مسئولیت خود را درک می‌کنند.

۱- محور یک: نوآوری در تولید و بکارگیری رسانه‌های پر شمار

رسانه‌های آموزشی پرشمار (بسته آموزشی به جای کتاب درسی): در گذشته، گفتار شفاهی معلم، جزوات آموزشی و گاهی کتاب درسی تنها رسانه آموزشی در هر کلاس درس بود و دانش‌آموز و معلم رسانه دیگری در اختیار نداشتند؛ اما در سال‌های اخیر امکاناتی فراهم شده است که با استفاده از آن‌ها می‌توان کلاس‌های درس را بسیار متنوع‌تر اداره کرد. امروزه این امری بدیهی انگاشته می‌شود که اولین قدم برای داشتن یک کلاس فعال و پرتأثیر آن است که از سمت یادگیری تک رسانه‌ای به سوی رسانه‌های یادگیری پرشمارتر حرکت کنیم. برای این منظور لازم است که به نکات زیر توجه داشته باشیم:

۱. **سبک‌های یادگیری:** تمامی دانش‌آموزان از نظر سبک‌های یادگیری یکسان نیستند، لذا توجه به سبک‌های یادگیری دیداری، شنیداری و جنبشی در کلاس درس لازم است. استفاده از رسانه‌های آموزشی گوناگون این امکان را فراهم می‌سازد که هر دانش‌آموز از رسانه‌ای بیشترین بهره یادگیری را بگیرد که با آن سازگاری بیشتری دارد. اصولاً پشتیبانی متقابل رسانه‌های یادگیری از یکدیگر به هم‌افزایی و سینرژی منجر می‌شود. مثلاً اگر در کنار یک متن علمی، یک فیلم آموزشی هم نمایش داده شود تأثیرگذاری آن بسیار بیشتر از بکارگیری هر یک از این دو به تنهایی است.

۲. **تنوع حداکثری:** رسانه‌هایی مثل فیلم‌های آموزشی، پاورپوینت‌های فعال، فایل‌های تصویری و صوتی، متن‌های آموزشی گوناگون، صفحات گرافیک اطلاع‌رسان (اینفوگرافیک) و غیره، همه و همه از رسانه‌های پشتیبان کلاس و مدرسه محسوب می‌شوند و ما همه آن‌ها را جزء رسانه‌های یادگیری به شمار می‌آوریم. رسانه‌های مکتوب همچون دایره‌المعارف‌ها، مجلات، کتاب‌های موضوعی، کتاب‌های مرجع، پوسترها و چارت‌ها و رسانه‌های غیرمکتوب مانند فایل‌های صوتی، تصاویر، برنامه‌های تلویزیونی، فیلم‌های آموزشی، نرم‌افزارهای کامپیوتری و اپلیکیشن‌های موبایل، همگی رسانه‌های یادگیری هستند. خوشبختانه در سال‌های اخیر برای پشتیبانی از کلاس درس ابزارها، امکانات و تجهیزات بسیاری به بازار آمده است. برای مثال فیلم‌های فراوانی برای آموزش درس‌ها تولید شده به طوری که حتی گاهی تدریس یک درس منوط به داشتن فیلم آموزشی است. یا در بعضی از دروس، طرح درس بر مبنای نمایش فیلم گذاشته شده و بعضی از سایت‌های اینترنتی مشخصاً برای پشتیبانی از آموزش و کلاس درس طراحی شده‌اند. وزارت آموزش و پرورش جمهوری اسلامی ایران برای این کار به خصوص تولید فیلم‌های آموزشی اقدامات خوبی انجام داده است و اکنون فیلم‌های فراوانی وجود دارند که معلمان برای بهبود کیفیت فرآیند تدریس می‌توانند از آن‌ها استفاده کنند.

۳. **مهارت‌های جستجو:** در چنین فضایی، دبیرانی که مهارت آن‌ها ارتقا پیدا کرده است، می‌توانند نه تنها خود از رایانه و فضای اینترنت برای جستجوهای هدفمند استفاده کنند، بلکه با آموزش دانش‌آموزان می‌توانند کمک کنند که آنها نیز نقش فعالی در ارتقای یادگیری ایفا کنند.

۴. **تولید رسانه‌های خودساخته:** استفاده از امکانات مذکور، نباید نقش معلمین در تولید رسانه‌های یادگیری را کم‌رنگ نماید؛ بلکه معلم خودش هم می‌تواند موضوعی را انتخاب کند و درباره آن دست به تولید بزند. یعنی در عین این‌که انتخاب رسانه‌های یادگیری امری مطلوب است، اما دستکاری این قطعات و تولید قطعات آموزشی خودساخته نیز ضرورت دارد. این کار مستلزم کسب توانمندی‌هایی است که قبلاً برای معلمان مطرح نبوده است. توانایی کار با نرم-

افزارهای صوتی و تصویری مختلف و تولید کارهای ساده با شرکت در یک دوره فشرده آموزشی و درگیر شدن در عرصه عمل امکان‌پذیر است. تولید رسانه‌ها هم به صورت فردی و هم به صورت کار گروهی قابل انجام است.

۵. به اشتراک گذاشتن: معلمان می‌توانند تولیداتی را که برای کلاس‌های درس خود داشته‌اند از طریق شبکه‌هایی که در اختیار دارند اشاعه دهند و به اشتراک بگذارند تا مورد استفاده دیگران نیز واقع شود. برای مثال وقتی معلمی یک نقشه مفهومی جالب و جذاب یا یک گرافیک اطلاع‌رسان را تهیه می‌کند، یا از انجام یک آزمایش فیلم می‌گیرد می‌تواند آن را در فضای مجازی بارگذاری کند تا معلمان دیگر از آن استفاده کنند. (برگرفته از مقاله دکتر محمود امانی در ویژه‌نامه مجله رشد معلم، مهرماه ۹۶)

شایان ذکر است که هر فرآیند ارتباطی از جمله فرآیندهای ارتباطی آموزشی، در پی اهدافی خاص شکل می‌گیرد. اهداف آموزشی، نتیجه نهایی فعالیت یاددهی و یادگیری هستند که باید به صورت رفتارهایی در فراگیران شکل بگیرند. این هدف‌ها، عامل تعیین‌کننده‌ای در کل جریان ارتباطی و از جمله در انتخاب رسانه مناسب هستند. به این ترتیب رسانه‌هایی مناسب‌اند که با هدف‌های آموزشی، محتوا و فعالیت‌های آموزشی انتخاب شده منطبق و سازگار باشند. بنابراین یک رسانه عالی برای یک هدف رفتاری، نمی‌تواند برای اهداف دیگر نیز عالی باشد.

استفاده از رسانه‌های پرشمار در فرآیند یاددهی و یادگیری می‌تواند موجب ارتباط مؤثر معلم با فراگیران، ایجاد انگیزه مثبت، یادگیری سریع و پایدار، شکل‌گیری تجارب دست اول و شکل‌دهی تجارب یادگیری ناممکن در آنان گردد.

گام‌های مهم در استفاده استاندارد از رسانه:

- ✓ مشخص کردن مخاطبان و توجه به ویژگی‌های آنها
- ✓ مشخص کردن هدف‌های آموزشی و یادگیری
- ✓ انتخاب نوع رسانه بر اساس اهداف مورد نظر
- ✓ کسب آمادگی معلم برای استفاده از رسانه در فرآیند تدریس
- ✓ استفاده از رسانه در فرآیند تدریس و دریافت بازخود آن در کلاس

❖ نکات مورد توجه در محور یک

- ✓ توجه به صرفه‌جویی در وقت و هزینه و رعایت نکات ایمنی الزامی می‌باشد.
- ✓ در صورتی که شرکت‌کننده در جشنواره بخواهد توضیحاتی در ارتباط با کارکرد و یا نحوه تولید دست‌سازه یا محتوای الکترونیکی بدهد، می‌تواند دقایقی از اول و یا آخر تدریس پیرامون آن توضیح دهد.
- ✓ قطع فیلم و تصویربرداری در فواصل زمانی مختلف بنا به ضرورت بلامانع می‌باشد. (بدون میکس، افکت، صدا گذاری و...)

۲- محور دو: نوآوری در طراحی و کاربرد سنجش‌های آغازین کلاسی

یکی از عمده تغییراتی که در سال‌های اخیر در نظام آموزشی ایران صورت گرفته است، بحث تغییر در برنامه‌های درسی و طبیعتاً بحث سنجش و ارزشیابی آموزشی می‌باشد. لذا تفکر درباره سنجش به عنوان یکی از تسهیل‌کننده‌های اصلی یادگیری از مهمترین تغییراتی است که باید در فعالیتهای کلاسی به وجود آید.

✓ سنجش

عبارت است از فرآیند به دست آوردن اطلاعات درباره کیفیت یا کمیت تغییر (کسب شایستگی‌ها) در یک فراگیر یا گروهی از فراگیران (سیف، ۱۳۹۹).

✓ سنجش آغازین (تشخیصی)

سنجش‌هایی که پیش از آموزش جدید و با هدف بررسی تجربه و دانش قبلی فراگیر، برداشت‌های نادرست احتمالی و علایق آنها مورد استفاده قرار می‌گیرند. سنجش‌های آغازین (که به عنوان سنجش تشخیصی نیز شناخته می‌شود) اطلاعاتی برای کمک به برنامه‌ریزی معلم و هدایت آموزش تفاوت‌گرا که ممکن است مورد نیاز باشد، ارائه می‌دهند. (مک‌تای و فرارا، ۲۰۲۱ ترجمه نادعلی‌پور ۱۴۰۰).

✓ تشریح نحوه تکمیل فرم طراحی و کاربرد سنجش‌های آغازین کلاسی در ۳ گام

گام اول:

با رجوع به کتاب راهنمای معلم به استخراج اهداف و مقاصد یادگیری پرداخته می‌شود. اهداف و مقاصد یادگیری را این‌گونه بیان می‌کنیم: "ما در حال یادگیری ..... هستیم"

سپس بر اساس اهداف و مقاصد تعیین شده، معیارهای موفقیت به دانش‌آموزان ارائه می‌گردد. (معیارهای موفقیت را می‌توان پس از اشتراک‌گذاری اهداف و مقاصد به کمک دانش‌آموزان نیز طراحی و ایجاد کرد)

نکته مهم در این زمینه تدوین معیارهای موفقیت به زبان دانش‌آموز است به گونه‌ای که سطح موفقیت او در پایان را نشان دهد. به عنوان مثال: من می‌توانم .....

گام دوم:

در گام دوم به بررسی وضعیت موجود پرداخته می‌شود. بدین منظور نخست لازم است دانش و مهارت‌های پیش‌نیاز برای ورود به درس جدید تعیین گردند. سپس به طراحی ۳ نوع سوال و یا فعالیت سنجشی پرداخته شود که در ادامه به توضیح هر یک از آنها پرداخته شده است.

سوالات نوع اول:

سوالات و فعالیت‌های سنجشی نوع اول ناظر به دانش، نگرش، مهارت‌های پیشین و رفتارهای هیجانی/اجتماعی دانش‌آموز است. منظور از دانش، نگرش و مهارت‌های پیشین، اطلاعات و مهارت‌هایی است که دانش‌آموز از آموخته‌های پیشین در درس قبل، سطوح قبل، پایه‌های تحصیلی قبلی و یا تجربیات قبلی خارج از فضای مدرسه با خود به کلاس درس می‌آورد. برای طراحی این نوع سوالات لازم است پیش‌نیازهای تعیین شده مد نظر قرار داده شوند. رفتارهای هیجانی و اجتماعی دریافت اطلاعات و داده‌هایی از کل دانش‌آموزان نسبت به آمادگی برای برقراری ارتباط، آمادگی برای گوش دادن، توجه به خود و دیگران، بیان احساسات مثبت خویش برای ورود به مباحث درس امروز ... در نظر گرفته می‌شود. مثال‌هایی برای اجرای سوالات نوع اول: بکارگیری پرسش‌های پیگیر، ایجاد فرصت مباحثه، سوالات کوتاه‌پاسخ و انشایی، مشاهدات، خودسنجی‌ها، تکنیک کارت‌های ورودی، کارت‌های پاسخ، وایت بوردهای کوچک، چت آبخاری، به یاد می‌آورم که ...، زمان انتظار یا زمان تفکر ...

سوالات نوع دوم:

برداشت‌های نادرست احتمالی دانش‌آموزان از مباحثی که پیش از ورود به درس جدید آموخته‌اند ممکن است در فرآیند یادگیری مبحث جدید اخلال ایجاد کنند. سوالات یا فعالیت‌های نوع دوم با تکیه بر تجربیات معلم به مطرح کردن مسائلی می‌پردازند که دانش‌آموزان عموماً در فراگیری آنها دچار خطا می‌شوند. مباحثی که در ذهن دانش‌آموزان شبیه به هم در نظر گرفته شده‌اند و یا به جای یکدیگر به اشتباه استفاده می‌شوند باید در این نوع سوالات مد نظر قرار داده شوند. در حقیقت با مطرح شدن سوالات مرتبط به

برداشت‌های نادرست، دبیر متوجه می‌شود که آیا دانش‌آموزان مطلب مورد نظر که با مباحث درس امروز مرتبط است را به درستی درک کرده و یا آن را به اشتباه با مبحثی دیگر خلط می‌کند. تشخیص برداشت‌های نادرست پیش از تدریس به معلم کمک می‌کند تا بر مباحثی متمرکز شود که دانش‌آموزان در آن دچار سردرگمی هستند. مثال‌هایی برای اجرای سوالات نوع دوم: استفاده از سوالات چندگزینه‌ای، سوالات تشخیصی، سوالات محوری و زایشی، تکنیک مشت یا پنج انگشت، نظرسنجی‌ها، شست بالا/ شست پایین و... سوالات نوع سوم:

این نوع سوالات و یا فعالیت‌ها با در نظر گرفتن این حقیقت که دانش‌آموزان ممکن است به واسطه آموزش‌های فراتر از کلاس درس و یا تجربه‌های یادگیری شخصی بر تمام یا قسمت‌هایی از مباحث پیش‌رو تسلط و آگاهی داشته باشند طرح می‌شوند. هدف از طرح چنین فعالیت‌هایی کسب آگاهی توسط معلم در رابطه با میزان دانش فراگیران نسب به مبحثی است که قرار است تدریس شود. اطلاعات به دست آمده به معلم کمک خواهد کرد تا زمان کلاس را صرف تدریس مباحثی نکند که تمامی دانش‌آموزان به آن تسلط دارند. در عین حال معلم می‌تواند با توجه به میزان تسلط و آگاهی دانش‌آموزان نسبت به موضوع پیش‌رو، به طراحی فعالیت‌ها و تمرینات تفاوت‌گرا بپردازد تا برای همه دانش‌آموزان فرصت یادگیری فراهم شود. مثال‌هایی برای اجرای سوالات نوع سوم: بکارگیری پرسش‌ها و مباحثه‌های آغازگر، بارش فکری و...
گام سوم:

با تحلیل پاسخ‌های دانش‌آموزان در گام دوم، معلم تصمیم می‌گیرد که وضعیت دانش، نگرش، مهارت و رفتارهای هیجانی/ اجتماعی آنان در چه سطحی است. چنانچه وضعیت دانش‌آموزان، خصوصاً در پاسخ به فعالیت‌ها و سوالات نوع اول و دوم رضایت‌بخش باشد، معلم با توجه به طرح درس از پیش طراحی شده و با بهره‌گیری از انواع فعالیت‌های سنجش تکوینی، فرآیند تدریس را آغاز می‌کند. چنانچه وضعیت دانش‌آموز نیازمند پشتیبانی بیشتر باشد، معلم می‌تواند تدریس مبحث جدید را آغاز کند و به صورت همزمان با طراحی فعالیت‌های هدفمند به تقویت و رفع نقاط ضعف دانش‌آموزان بپردازد. در حالت آخر یعنی چنانچه وضعیت دانش‌آموزان غیر قابل قبول باشد، معلم وارد مبحث جدید نشده و با طراحی فعالیت‌های آموزشی مربوطه به بازتدریس مباحث پیش‌نیاز می‌پردازد.

* همکاری که قصد دارند در این جشنواره در محور دو یعنی نوآوری در طراحی و کاربرد سنجش‌های آغازین کلاسی شرکت نمایند لازم است علاوه بر نمون برگ شماره ۱ (فرم طراحی آموزشی) نمون برگ شماره ۳ را تکمیل نمایند.

نمون برگ شماره ۳: طراحی و کاربرد سنجش‌های آغازین کلاسی در ۳ گام

<p>پایه تدریس: مدرسه:</p>	<p>موضوع تدریس: منطقه / ناحیه / شهرستان:</p>	<p>نام درس: استان:</p>
مشخصات اعضای تیم		
<p>شماره تماس: شماره تماس: شماره تماس:</p>	<p>کد پرسنلی: کد پرسنلی: کد پرسنلی:</p>	<p>نام و نام خانوادگی نفر اول: نام و نام خانوادگی نفر دوم: نام و نام خانوادگی نفر سوم:</p>
<p>اهداف و مقاصد یادگیری (بر اساس برنامه درسی و راهنمای معلم):</p> <p>(۱) .....</p>		<p>گام اول (به کجا خواهیم رفت؟)</p>
<p>معیارهای موفقیت (بر اساس اهداف و مقاصد یادگیری):</p> <p>(۱) .....</p> <p>(۲) .....</p> <p>(۳) .....</p>		
<p>دانش و مهارت‌های پیش‌نیاز برای ورود به درس جدید:</p> <p>.....</p>		
<p>طراحی و ایجاد فرصت‌های سنجش با انتخاب و اجرای یک یا چند ابزار یا تکنیک مناسب (پاسخ‌گزین‌ها، پاسخ‌سازها، عملکردی‌ها و...)</p>		
<p>بررسی وضعیت و شرایط...</p>		<p>گام دوم (کجا هستیم؟)</p>
<p>دانش‌ها، نگرش‌ها، مهارت‌ها و رفتارهای هیجانی / اجتماعی پیشین (ترجیحاً به صورت تلفیقی)</p>		
<p>برداشت‌های نادرست احتمالی (سنجش تشخیصی)</p>		
<p>دانسته‌های دانش‌آموزان در رابطه با موضوع درس پیش‌رو</p>		
<p>وضعیت رضایت‌بخش</p>		<p>گام سوم (چگونه می‌خواهیم بروم؟)</p>
<p>وضعیت نیازمند به تلاش بیشتر</p>		
<p>وضعیت غیر قابل قبول</p>		

۳- محور سوم: نوآوری در روش‌های مشارکت اولیای دانش‌آموزان در فرآیند کلاس

بدون تردید آموزش و پرورش در شرایط ساختاری معاصر با امعان نظر بر چالش‌های فراروی آن، بدون بهره‌مندی از ظرفیت‌ها و مشارکت فربخشی، قادر به تحقق هدف‌گذاری آرمانی (حیات طیبه) نخواهد بود. یکی از نهادهای حمایتگر، تاثیرگذار، راهبردی و تسهیل‌گر آموزش و پرورش در راستای تقویت کارکردهای آموزشی و تربیتی، «خانواده» می‌باشد. متأسفانه غلبه رویکرد مشارکت اولیا در مدرسه جذب منابع مالی بوده و به تبع این کنش، ذهنیت ناصوابی در اذهان عمومی بروز یافته و در گذر زمان تثبیت گردیده است که هر نوع دعوت از والدین در برنامه‌های مدرسه، ناظر بر کمک‌های مالی است. وجود این ذهنیت و غلبه رویکرد مشارکت اقتصادی والدین در مدرسه، مانع جدی در بهره‌مندی بهینه از این ظرفیت همراه در بهبود و ارتقای فرآیند برنامه‌های آموزشی و تخصصی گردیده است.

همچنان که مفاد سند تحول بنیادین آموزش و پرورش در حوزه خانواده به این مهم اشاره دارد و در صفحه ۳۴۳ سند تحول آمده است: (خانواده در نظام تربیت رسمی و عمومی نقش اصلی را بر عهده دارد و باید با کسب شایستگی‌های لازم، در امر تربیت فرزندان خود مشارکت فعال داشته باشد. خانواده باید دانش و مهارت لازم نسبت به اهداف، برنامه‌ها اصول و روش‌های حاکم در مدرسه، توانایی تعامل اثربخش و تعالی‌جویانه با نظام تربیت رسمی و عمومی را کسب نماید). بنابراین معلمان با شناسایی ظرفیت‌ها و توانمندی‌های اولیا، مسائل اولویت‌دار کلاس درس را شناسایی نموده و برای برون‌رفت از آن با بسترسازی مشارکت فعال اولیا به منظور بهره‌مندی موثر از این ظرفیت بالقوه، راه برون‌رفت از وضعیت موجود و دستیابی به وضعیت مطلوب و مورد انتظار را تسهیل نمایند.

تهیه طرح اولیه با مشارکت والدین داوطلب، در این مسیر بیش از هر مولفه دیگر باید مورد توجه قرار گیرد. به عبارت دیگر آنان پس از اطلاع از مسئله عینی کلاس و موضوع درسی با بحث و تبادل نظر و ایده‌پردازی در پرتو خردجمعی در تولید سناریو سهیم و سپس با تقسیم کار و تعریف نقش برای بهبود وضعیت موجود و به تبع ارتقای یادگیری و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان، **یاری‌گر دبیر** مربوط می‌شوند. در واقع با عینیت یافتن این فرآیند در قالب یک برنامه منظم و منسجم، سه ویژگی اساسی مشارکت (مسئولیت‌پذیری، درگیر شدن در مسئله و یاری کردن) به عنوان یک مداخله موثر آموزشی و تربیتی عملیاتی می‌گردد.

آنچه را که انتظار می‌رود همکاران معزز و فرهیخته در اجرای این محور مدنظر قرار دهند عبارتند از:

- کسب مجوز رضایت والدین از حضور در فیلم
- غلبه رویکرد ارگانیک به مشارکت اولیا و حذف نگاه مکانیکی و حضور فیزیکی
- توجه به ابعاد کیفی مشارکت والدین و اجتناب از کمیت‌گرایی
- تعریف و تفویض نقش به والدین و ایفای نقش توسط آنان
- تمرکز بر نوآوری و بکارگیری روش‌های جدید
- میزان حل مسئله و مفید بودن اجرای پروژه
- توجه به اجرای طولی پروژه
- قابلیت تعمیم‌پذیری
- عملیاتی کردن مشارکت واقعی و فعال والدین
- توجه به ارتباط و هم‌نوایی مطالب نگارش شده در نمون برگ با فیلم تولید و ارائه شده
- انسجام و هماهنگی بین مراحل کار
- دقت در مسئله‌یابی و به کارگیری روش‌های علمی حل مسئله

- میزان موفقیت طرح در حل مسئله
- اعتباریابی طرح
- ترویج و اشاعه فرهنگ تفکر واگرا
- توجه به تفکر خلاق و اندیشه‌ورزی و...

❖ نکات مورد توجه در محور سوم

- در طراحی آموزشی، روش مشارکت اولیا در فرایند یادگیری، به طور کامل تشریح شود.
- مستندات و نتایج حاصله در نمون برگ طراحی آموزشی به طور کامل درج گردد.
- مراحل اجرا از ابتدا تا انتها در فیلم به نمایش درآید.
- قطع فیلم و تصویربرداری در فواصل زمانی مختلف، بلامانع می‌باشد. (بدون میکس، افکت، صداگذاری و...).

رویکردها

۱- ترویج فرهنگ استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات

آنچه در جامعه اطلاعاتی، به‌ویژه در بخش آموزش و پرورش تأکید می‌شود، هزینه سرمایه‌گذاری و کاربرد سخت‌افزاری و ابزارگونه فناوری‌های اطلاعاتی ارتباطی و به‌کارگیری آن برای انبار کردن اطلاعات نیست؛ بلکه مسئله اساسی به‌کاربردن فناوری‌ها در آموزش و پرورش و توانمندسازی دانش‌آموزان در برگزیدن اطلاعات مورد نیاز برای رسیدن به گام خودمرداری و ساختار به خدمت گرفتن فناوری‌های اطلاعاتی ارتباطی است. (فروغی‌نیا و سید میرزاپور، ۱۳۹۳)

استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات بخشی از حرکت به سوی استفاده بهتر از تکنولوژی آموزش در مدارس است (کیارسی، ۱۳۹۴). این نوع آموزش آنچنان که تاکنون جریان داشته است مبتنی بر انتقال اطلاعات از بالا به پایین نیست و معلم تنها منبع اطلاعاتی تلقی نمی‌شود. در سال‌های اخیر توجه بسیار به بهره‌گیری از تکنولوژی‌های نوین در کلاس درس شده است (نجفی، ۱۳۹۴). فضای مجازی و تکنولوژی آموزشی این قدرت را دارد که موانع بین والدین و معلمان و خانه، کلاس درس و مناطق آموزش و پرورش در سراسر کشور را از بین برده و تعامل بین دانش‌آموزان و والدین و معلمان را تسهیل و به گسترش یادگیری فراتر از مدرسه کمک کند. ایجاد نگرش‌های مثبت در معلمان نسبت به تکنولوژی آموزشی و توسعه و کاربرد آن در فرآیند یادگیری و یاددهی از مباحث چالش‌برانگیز مطالعات تربیتی موثر است. در این میان معلم به عنوان یکی از عناصر توسعه‌بخش آموزش اهمیت خاصی در نظام تعلیم و تربیت دارد و رضایت او می‌تواند در تحقق اهداف نظام آموزش و پرورش تأثیر بسزایی داشته باشد (سعیدی، ۱۳۹۵). تکنولوژی رایج در مدارس، به‌عنوان یکی از مصادیق تکنولوژی به نوبه خود بیشترین سهم را در زندگی دانش‌آموزان دارد و می‌تواند تاثیرهای عظیمی در نظام فکری آنها داشته باشد (ناجی، ۱۳۹۲).

۲- توجه به تدریس پروژه محور

روش تدریس «پروژه» یک شیوه آموزشی است که در آن، دانش‌آموزان در پی پاسخ به سؤالاتی که برای آنها اهمیت دارد (یا به کمک معلم، اهمیت یافته است)، به برنامه‌ریزی و اجرای یک پروژه (کار عملی) می‌پردازند. اجرای پروژه، مستلزم بررسی، جمع‌آوری اطلاعات، انتخاب راهبرد مناسب و سپس اجرای راهبرد است که معمولاً به صورت کار گروهی و مشارکتی انجام می‌شود. در این روش تدریس، پروژه‌ها یک موضوع عملی در کنار درس اصلی نیستند، بلکه

محور اصلی درس را تشکیل می‌دهند. یکی از مهم‌ترین ویژگی‌های روش پروژه این است که فراگیران در موقعیت‌های خارج از کلاس و مدرسه و در عرصه زندگی به فعالیت می‌پردازند. به این ترتیب، ضمن این که موقعیت‌های زندگی، تجلی‌گاه اهداف آموزشی و پرورشی می‌شود، علائق و انگیزه‌های درونی دانش‌آموزان نیز افزایش می‌یابد. مدت زمان اجرای یک پروژه بسته به اهداف آن، می‌تواند چند هفته تا یک ترم باشد.

۳- توجه به نشاط و انگیزه در فرایند آموزش و یادگیری

معلم می‌تواند شرایط و موقعیت‌هایی برای دانش‌آموز ایجاد کند تا دانش‌آموز با استفاده از آن موقعیت و فرصت‌ها به یادگیری دست یابد. در این محیط دانش‌آموز احساس سستی و خمودگی نمی‌کند. کلاس درس، خوشایند و پرجاذبه خواهد بود و فراگیران برای حضور در چنین کلاسی اشتیاق نشان خواهند داد. چنین محیطی به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا میان اشیای اطراف و تجارب زندگی روزمره خود و دروسی که در مدرسه از آن‌ها خواسته می‌شود ارتباط برقرار کنند. در واقع این رویکرد یک شیوه ترغیب‌کننده یادگیری دانش‌آموزان است که در آن سبک‌های یادگیری گوناگون دانش‌آموزان مدنظر قرار می‌گیرد. معلمی می‌تواند این شرایط را ایجاد کند که:

- از نظر علمی توانا و مسلط باشد.
- توانایی پاسخ‌گویی به سوالات دانش‌آموزان را داشته باشد.
- تنها به آموزش مطالب کتاب اکتفا نکند.
- به لحاظ روحی و جسمی خود بانشاط، شاداب و پرجاذبه باشد.
- برای دانش‌آموزان شأن و منزلت و احترام قائل باشد.
- پوشش ظاهری او هرچند ساده اما تمیز و آراسته باشد.
- انسانی خوش‌گمان بوده و به دانش‌آموزانش اعتماد داشته باشد.
- از روش‌های متعدد و متنوع برای تدریس استفاده نماید.
- در مدیریت کلاس درس مدبر و ماهر باشد.
- به دانش‌آموزان و کارش عشق بورزد و این مهم را با بیان و هم با عمل به دانش‌آموزانش بفهماند.
- ارتباط عاطفی و انسانی بین خودش، دانش‌آموزانش و دانش‌آموزان با همدیگر برقرار نماید.
- از ارائه مطالب کهنه و تکراری بپرهیزد و با ارائه مطالب جدید و متنوع موجب تغییر نگرش و احساس لذت در کلاس شود.
- به طور کلی معلم دانش‌آموز باشد نه کتاب درسی.
- توجه: محل فیلم‌برداری در تدریس زنده (لایو) یا فیلم‌های ضبط شده می‌تواند در محیط‌های گوناگونی مانند کتابخانه، آزمایشگاه، فضای سبز، حیاط مدرسه و... باشد.

۴- تعامل و هم‌اندیشی (دانش‌آموزان با یکدیگر و با معلم)

کار تیمی و مشارکتی از مولفه‌های پیشرفت در هر جامعه‌ای محسوب می‌شود. زمانی که افراد یک جامعه فرهنگ کار تیمی را فراگیرند، تمایل بیشتری نیز برای تلاش در جهت سازندگی آن جامعه شکل می‌گیرد. یکی از رویکردهای حاکم بر این جشنواره ترویج فرهنگ کار تیمی و مشارکتی از دو منظر زیر می‌باشد:

• دانش‌آموزان با معلم: با مهیا کردن محیطی که در آن دانش‌آموزان بتوانند در محیطی اطمینان‌بخش با معلم خود ارتباط برقرار کرده تا بتوانند مشکلات آموزشی، یادگیری، رفتاری و... خود را برطرف نمایند. بدون شک محبت و همدلی معلم تنها روی احساس تعلق و علاقه متقابل دانش‌آموزان موثر نیست بلکه تحقیقات نشان می‌دهد احساس مثبت و خوشرویی معلم تاثیر مستقیمی بر موفقیت تحصیلی دانش‌آموزان نیز دارد. برای این ارتباط در فضای مجازی می‌توان از ابزارهای مختلفی بهره گرفت مانند:

- فضای گفتگوی متنی (چت)

- فعال بودن ارسال پیام در پخش زنده و پاسخگویی همزمان معلم به سوالات مطروحه

- امکان مکالمه تصویری با دانش‌آموزان به صورت فردی یا گروهی

- استفاده از نظرسنجی‌ها و غیره

• دانش‌آموزان با یکدیگر: با آماده کردن دانش‌آموز از قبل و بیان کردن ویژگی‌های گروه از نظر:

- تشکیل گروه‌های فعال که تعداد اعضای آن حداکثر ۵ نفره و ناهمگن باشد.

- مسئولیت هر گروه در ارتباط با موضوع مشخص شود.

- جهت برقراری نظم قوانینی برای گروه در نظر گرفته شود. مثلاً رعایت درست صحبت کردن و احترام گذاشتن به همدیگر و غیره.

در چنین محیطی دانش‌آموزان احساس امنیت می‌کنند و به جای این‌که فقط معلم را مرجع اصلی بدانند؛ به هم‌کلاسی‌های خود نیز به عنوان مراجع مهم و باارزش نگاه می‌کنند و یادگیری دانش‌آموزان در یک فضای گرم، دوست‌داشتنی و جذاب افزایش پیدا می‌کند. این امر باعث افزایش موقعیت‌های تحصیلی به همراه رشد ادراک می‌شود و زمینه را برای رشد مهارت‌های اجتماعی در دانش‌آموزان فراهم می‌آورد. معلم در این‌جا نقش هدایت گروه‌ها و نظاره‌گر و برطرف‌کننده مشکلات و سوالات را خواهد داشت.

۵- توجه به فرهنگ حفظ محیط زیست

رویکرد توجه به فرهنگ حفظ محیط زیست عبارت است از "شناسایی ارزش‌ها و توضیح مفاهیم به منظور ایجاد مهارت‌ها و گرایش‌های مورد نیاز برای درک و شناخت وابستگی‌های میان انسان، فرهنگ او و محیط زیست پیرامون او".

معلم باید دانش جامعی از علوم اجتماعی و طبیعی و همچنین بینشی در مورد تعامل میان منابع طبیعی و انسانی و توسعه و محیط زیست ایجاد کند و این باید در کلیه رشته‌ها و برنامه‌های رسمی آموزشی و در تمام سطوح وارد شود تا در مورد کیفیت محیط زیست حس مسئولیتی به وجود آید و دانش‌آموزان یاد بگیرند چگونه محیط زیست را زیرنظر قرار دهند، از آن محافظت نمایند و در جهت ارتقاء آن بکوشند.

از آنجایی که بسیاری از تهدیدات زیست محیطی، تخریب منابع و آلوده‌سازی محیط، نتیجه فعالیت‌های انسانی است، تردیدی نیست که با آشنا نمودن و آموزش مستمر و هدفدار دانش‌آموزان و همچنین تلفیق این مفاهیم با محتوای کتب درسی می‌توان به داشتن جامعه‌ای با وجدان زیست محیطی و آینده‌ای توأم با سرسبزی، سلامتی و استقلال برای میهن اسلامی امیدوار بود.

محیط زیست عبارتست از: محیطی شامل هوا، آب، خاک، منابع طبیعی، گیاهان، جانوران، انسان و روابط متقابل بین آنها. آلودگی محیط زیست عبارتست از: پخش یا آمیختن مواد خارجی به آب، هوا، خاک؛ به میزانی که کیفیت

فیزیکی، شیمیایی و یا بیولوژیکی آن را به گونه‌ای تغییر دهد که به حال انسان، سایر موجودات و آثار و ابنیه مضر باشد. طبق این تعریف آلودگی لزوماً شامل خسارات فیزیکی نمی‌باشد. ایجاد وقفه در فعالیت‌های انسانی نیز آلودگی است. مثلاً یک دریاچه را که نمی‌توان برای قایق سواری مورد استفاده قرار داد را آلوده می‌گویند.

۶- تحکیم هویت اسلامی - ایرانی

انسان در زندگی به دنبال معنایی می‌گردد که به خاطر آن زندگی کند و با رشد عقلانی فرد در دوره نوجوانی توجه او به ارزش‌ها، اعتقادات و در کل معنای زندگی جلب می‌شود. از آن جایی که یگانه راه سعادت بشریت، کسب علم و دانش است و این معلمان هستند که با آموزش علم و دانش به دانش‌آموزان این راه را هموار می‌کنند؛ پس معلم با توجه به نقش کلیدی‌اش در آموزش، جایگاه مهمی نیز در تثبیت و تقویت هویت دانش‌آموزان دارد و می‌تواند رهنمودهای خوبی برای پاسخ به سوال "من کیستم؟" به آنان ارائه بدهد.

نقش معلم در تقویت هویت بسیار تاثیرگذار است؛ زیرا معلم شخصی است که احساس تعلق به مدرسه، کلاس درس و هم‌کلاسان را و همچنین مهر و عطوفت همه‌جانبه را به دانش‌آموزش یاد می‌دهد و در دنیای امروز که نقش یادگیری "برای با هم زیستن" است معلمان خلاق می‌توانند با روش‌های فعال و گروهی دانش‌آموزان را تشویق و خلاقیت گروهی آن‌ها را تقویت نمایند و موجب تقویت هویت جمعی آنان گردند.

۷- توجه به نقش معلم در بهبود فرآیند هدایت تحصیلی

انسان‌ها در مسیر زندگی، همواره با فرازهایی روبه‌رو می‌شوند که نیازمند تصمیم‌گیری‌های مهم است. انتخاب رشته تحصیلی و مسیر شغلی یکی از تصمیم‌های مهمی است که می‌تواند به موفقیت یا عدم موفقیت افراد در زندگی منجر شود. شناخت دانش‌آموزان نسبت به علائق، استعدادها و توانایی‌های خود، نیاز بازار کار در زیست بوم جدید، ظرفیت‌های موجود در منطقه و امکان ادامه تحصیل در رشته تحصیلی مورد انتخاب، یکی از عوامل مهم و موثر در کارآمدی و اثربخشی هدایت تحصیلی به شمار می‌آید.

نتایج پژوهش‌ها نشان می‌دهد، شناخت دانش‌آموزان در تمام ابعاد وجودی‌شان و به‌خصوص شناسایی استعدادهای آنان، قدم اول در دستیابی به کارآمدی نظام هدایت تحصیلی است. همچنین شناخت دانش‌آموزان از سبک یادگیری، ابعاد مختلف هوش، توانمندی‌ها و علایق خویش از جمله عوامل تسهیل‌کننده در فرآیند استعدادیابی می‌باشد. بر این اساس معلمان در کشف، شناسایی و رشد همه جانبه استعدادها، توانایی‌ها و رغبت‌های دانش‌آموزان، متناسب با نیاز حال و آینده کشور و نیز آماده‌سازی آنان برای انتخاب آگاهانه رشته تحصیلی نقش مهمی بر عهده دارند که می‌توان با احیا و تقویت نقش آنان، بهبود فرآیند هدایت تحصیلی را امکان‌پذیر نمود.

معلم با طراحی موقعیت‌های مفید و موثر یادگیری در تدریس خود، فرصت‌هایی را ایجاد می‌کند تا دانش‌آموزان در آن فرصت‌ها، استعدادهای خود را در میدان عمل کشف نموده و در مسیر شکوفایی آن استعدادها تلاش کنند. ایفای نقش کلیدی معلمان در اجرای این فعالیت مهم از طریق اقدامات زیر میسر می‌شود:

۱. تدوین فعالیت‌های متنوع در حین تدریس جهت کشف و شناسایی استعدادهای دانش‌آموزان و طرح‌ریزی مسیر زندگی تحصیلی - شغلی آنان؛
۲. کمک به پرورش استعدادهای دانش‌آموزان مرتبط با حوزه‌های تربیت و یادگیری مورد تدریس در فرآیند یادگیری جهت طرح‌ریزی مسیر زندگی تحصیلی - شغلی؛

۳. کاربردی نمودن محتوای کتب درسی متناسب با نیازهای شغلی و طرح‌ریزی مسیر زندگی تحصیلی - شغلی دانش‌آموزان؛

۴. آگاه‌سازی دانش‌آموزان با رشته‌های تحصیلی و شغلی مرتبط با حوزه تربیت و یادگیری مورد تدریس؛

۵. آشناسازی دانش‌آموزان نسبت به فرصت‌های شغلی و نیازهای جامعه محلی؛

راهنمای تکمیل طراحی آموزشی

طراحی آموزشی به منزله ترسیم سفری است از مبدا به مقصد، مسیری که یادگیرنده در فرآیند یادگیری باید بپیماید و تعیین فعالیت‌های یادگیری که در مجموع به رشد دانش‌آموز منجر می‌شود.

مهم‌ترین اقدامات و مراقبت‌هایی که در یک طراحی آموزشی باید مورد توجه طراحان باشد عبارتند از:

۱. **اشتراک‌گذاری اهداف و مقاصد یادگیری:** اولین گام برای این که بتوان فرآیند یاددهی و یادگیری

رشددهنده‌ای به وجود آورد باید از انتها شروع کرد؛ یعنی پایان یادگیری را دید و مشخص نمود که دانش‌آموز پس از پشت سر گذاشتن این درس باید به چه شایستگی‌هایی برسد. به عبارت دیگر قرار است چه صلاحیت‌ها، صفات و توانمندی‌هایی در او به وجود آید و انتظار می‌رود به چه نوع تولید ذهنی یا فکری برسد و چه توانمندی‌هایی را از خودش نشان دهد.

۲. **طراحی دقیق، رشددهنده، تدریجی، سیر منطقی، پله‌های ارزشمند و قابل دستیابی:** سپس باید

تصویری از مسیری که قرار است دانش‌آموز بپیماید رسم کنیم؛ یعنی مشخص کنیم وقتی دانش‌آموزی درسی را می‌آموزد قرار است چه پله‌هایی را بپیماید. این پله‌ها، سناریوی یادگیری یا طراحی آموزشی هستند که معلم می‌خواهد به اجرا درآورد. منظور از پله‌ها مجموعه فعالیت‌هایی است که برای کلاس درس پیش‌بینی می‌شود. این پله‌ها باید به گونه‌ای طراحی شوند که نه آنقدر زیاد و بلند باشند که دانش‌آموز در پیمودن آن‌ها احساس ناتوانی کند و نه آنقدر کوتاه و کم تعداد باشند که دانش‌آموز احساس کند با بالا رفتن از آن‌ها کار مهمی انجام نداده است و آنها را پیش پا افتاده تلقی کند. بدین ترتیب، تعدد این پله‌ها و توالی آن‌ها بسیار مهم است.

۳. **انتخاب یک شروع خوب:** این که یک درس چگونه شروع شود و در این شروع، چه کاری باید کرد که فعالیت

یادگیری بسیار جذاب باشد؛ بسیار مهم است. زیرا، اولین قدم در یادگیری این است که دانش‌آموز به موضوع جذب شود؛ یک چشم‌انداز در پیش رویش گشوده شود تا بدانند دارد چه چیزی را یاد می‌گیرد؛ قرار است به کجا برسد و این یادگیری در زندگی، به چه درد او می‌خورد. بنابراین، باید مسئله ارتباط مطالب درسی با زندگی و مفید بودنشان، برای دانش‌آموزان ترسیم شود. بدین ترتیب، اولین پله این است که مشخص کنیم دانش‌آموزان را با چه نوع فعالیتی می‌توان با مسئله درگیر کرد و هوش و حواسشان را به مسئله جلب کرد تا احساس کنند می‌خواهند این مسیر را ادامه دهند.

۴. **توجه به پیش‌دانسته‌ها:** دومین پله توجه به پیش‌دانسته‌های دانش‌آموزان است. اگر به پیش‌دانسته‌ها توجه

شود وقت دوباره‌ای صرف تولید آن‌ها نمی‌شود که هم برای دانش‌آموزان کسالت‌آور باشد و هم بخشی از زمان یادگیری را به خود اختصاص دهد و وقت را هدر دهد. معلم می‌تواند پیش‌دانسته‌های دانش‌آموزان را در کلاس احصا کند تا ببیند اگر آن‌ها در این پیش‌دانسته‌ها با هم اشتراک ندارند با فعالیتی که تدارک می‌بیند، آن‌ها را به اشتراک بگذارد و نقطه شروع‌شان در یادگیری را با هم یکی کند.

۵. **انتخاب راهبردهای ارائه درس مناسب:** راهبردهای تدریس در واقع حاصل تجربیات موفق معلمان هستند که به صورتی قابل تعمیم درمی‌آیند و از آن‌ها می‌توان برای تدریس موضوعات مختلف درسی استفاده کرد. گاهی انتخاب درست یک راهبرد در موفقیت تدریس بسیار موثر است. از جمله راهبردهای موثر در این زمینه: جیگ ساو، مباحثه و گفتگو، بازتدریس دانش‌آموزی، آموزش هدایت شده، ارائه بازخوردهای جلوبرنده، پرسشگری و پرسش‌آفرینی معلم و دانش‌آموز، مناظره‌ها، مدیریت کلاسی مشارکتی، تمرینات طبقه بندی شده، خودسنجی و همسال‌سنجی‌ها، گروه‌های کوچک، نمایش، تمرین هدفمند، آموزش تفاوت‌گرا، سرنخ‌های طراحی شده و...

۶. **توجه به یادگیری فعال، تولید مفهوم توسط یادگیرنده:** نکته دیگری که در طراحی آموزشی باید به آن توجه شود این است که مشخص شود فعالیت‌ها چگونه به «تولید مفهوم» توسط دانش‌آموزان می‌انجامند. آیا معلم در انجام فعالیت‌ها، بچه‌ها را در نقش دریافت‌کننده مفهوم قرار می‌دهد یا تولیدکننده مفهوم. زیرا ممکن است معلم مفهومی را مستقیماً توضیح دهد و دانش‌آموزان دریافت‌کننده آن باشند؛ اما ممکن است معلم همین مفهوم را به گونه‌ای ارائه کند که آن‌ها با انجام فعالیت‌های ذهنی، فعالیت‌های عملی و مطالعه منابع مناسب یادگیری، خود به مفهوم‌سازی و تولید مفهوم بپردازند. حتی خواندن یک متن علمی و گفتگو درباره آن یک یادگیری فعال به شمار می‌آید. چون دانش‌آموز به واسطه درک و فهم خودشان در مسیر آموزش حرکت و از متن، مفهوم‌سازی می‌کند و بدین ترتیب یک یادگیرنده فعال به شمار می‌آید. شاید بتوان گفت مهمترین دستاورد نظریه یادگیری ساختن‌گرایی همین تاکید بر تولید مفهوم و یادگیری فعال توسط یادگیرنده می‌باشد.

۷. **توجه به یادگیری مشارکتی، اجتماعی و گروهی:** یادگیری مشارکتی هم بخشی از یک سناریوی یادگیری خوب است. در یک طراحی آموزشی متعادل، حجم فعالیت‌های گروهی همچون بحث و گفتگو، انجام فعالیت‌های عملی گروهی و حتی امتحان گروهی در کنار فعالیت‌های انفرادی قابل توجه و در اولویت است. یادگیری مشارکتی نیز از تاکیدات اصلی نظریه ساختن‌گرایی به شمار می‌آید.

۸. **اهمیت کاربست آموخته‌ها در موقعیت جدید:** ارتباط با زندگی، یعنی استفاده از فعالیت‌هایی در طراحی آموزشی که موضوع درس را به زندگی ارتباط می‌دهند. کاربست آموخته‌ها در موقعیت جدید، توجه به وجه کاربردی و مفید بودن یادگیری است. ایجاد این توانایی در دانش‌آموزان که بتوانند چند دقیقه درباره اهمیت موضوع درس صحبت کنند، برای کاربردهای آن مثال‌هایی بزنند و دیگران را نسبت به مفید و ضروری بودن آموختن این واحد یادگیری متقاعد نمایند، نشانه‌ای از تحقق این امر به شمار می‌آید.

۹. **توجه به تفاوت‌های فردی در یادگیری:** وجود تفاوت‌های فردی دانش‌آموزان با یکدیگر در زمینه انواع هوش، سبک یادگیری، استعداد تحصیلی، بستر فرهنگی و اجتماعی خانواده، زبان مادری، میزان دانسته‌های قبلی، بدفهمی‌ها و به ویژه علائق و توانمندی‌های گوناگون سبب می‌شود که یک نسخه واحد برای همگان بهترین نتیجه را به همراه نداشته باشد. از این رو لازم است در طراحی آموزشی وجود فعالیت‌های موازی و انعطاف‌پذیر پیش‌بینی شود. برای دستیابی به یک هدف آموزشی همیشه راه‌های متنوعی در پیش‌روی ماست و در یک طراحی آموزشی مطلوب به این امر توجه می‌شود. ارائه بازنمایی‌های مختلف یک مطلب و مطرح نمودن مسائل بازپاسخ که امکان ورود به یک موضوع از جوانب گوناگون را فراهم می‌کند، نمونه‌هایی از توجه به تفاوت‌های یادگیری به شمار می‌آید.

۱۰. **توجه به سطوح بالای عملکرد یادگیری:** یک تحقیق نشان داده است که عموماً سطح فعالیت‌هایی که معلمان از دانش‌آموزان می‌خواهند انجام دهند، در سطوح پایین یادگیری انجام می‌شود. مثلاً وقتی معلمی از دانش‌آموزان

می‌خواهد درباره موضوعی اطلاعات جمع‌آوری کنند، آن‌ها معمولاً این اطلاعات را در سطح اولیه و صرفاً از یک منبع به دست می‌آورند و ارائه می‌دهند. حتی گاهی فعالیت‌ها در همین حد هم انجام نمی‌شود و کار سطحی‌تری انجام می‌شود؛ مثلاً دانش‌آموزان بدون آنکه حتی در اینترنت هم جست‌وجوی دقیقی انجام دهند، فقط با گرفتن یک پرینت کارشان را ارائه می‌دهند. گو این‌که اگر دانش‌آموزان جمع‌آوری اطلاعات را به خوبی هم انجام دهند، باز هم در صورت ارائه عینی اطلاعات، در سطح اول و کف یادگیری قرار دارند. توجه به سطوح بالاتر یادگیری به این معناست که معلم، مثلاً وقتی دانش‌آموزان مشغول جمع‌آوری اطلاعات هستند، از آن‌ها بخواهد تحلیلی روی اطلاعات، از نظر طبقه‌بندی اطلاعات و توصیف و تبیین آن‌ها به شیوه‌های خلاقانه و نوآورانه داشته باشند و اعتبار منابعی را که به آن‌ها استناد کرده‌اند ارزیابی کنند. این‌گونه اقدامات توجه به سطوح بالاتر یادگیری را نشان می‌دهد و در سایر فعالیت‌های یادگیری و موضوعات و مسائل مختلف باید مورد توجه قرار گیرد.

۱۱. استفاده از رویکرد تلفیقی: برای استفاده از رویکرد تلفیقی دلایل بی‌شماری وجود دارد و مزایای این رویکرد در بهبود کیفیت، سرعت و گستره یادگیری و پاسخگویی به نیاز فراگیران محل مناقشه نیست. در طراحی آموزشی با بهره‌گیری از رویکرد تلفیقی، مرزهای بین ساحت‌های شش‌گانه رشد و تربیت یعنی ساحت دینی و اخلاقی، ساحت علمی و فناورانه، ساحت اجتماعی و سیاسی، ساحت زیستی و بدنی، ساحت اقتصادی و حرفه‌ای، و ساحت زیبایی‌شناسی و هنری کم‌رنگ می‌شود و امکان پوشش دادن به دو یا چند حوزه تربیت و یادگیری در یک زمان فراهم می‌گردد. از بین روش‌های مختلف تلفیق، استفاده از یادگیری زمینه‌محور و رویکرد تماتیک در سازماندهی محتوای یادگیری از روش‌های پیشرفته برنامه‌ریزی درسی به شمار می‌آید. در این نوع طراحی آموزشی یک موضوع مناسب و دارای قابلیت کافی به عنوان تم یا زمینه یادگیری در مرکز قرار می‌گیرد و پیرامون آن مباحث مختلف مرتبط با آن بسط داده می‌شود. موضوعی که به عنوان تم انتخاب می‌شود باید دارای اجزای منسجم مفهومی درونی و بازوهای ارتباطی بیرونی کافی و قابلیت عمق‌بخشی باشد. مثلاً در زمینه آموزش محیط زیست، آب یک تم مناسب است. همچنین در ساحت آموزش‌های اخلاقی، حق‌الناس قابلیت ارائه به صورت تماتیک را دارد.

۱۲. گنجانیدن جلوه ارائه و سنجش: ترسیم بروندهای مورد انتظار در قالب جملاتی از جنس شایستگی و روشنگری درباره جایگاه مطلوبی که یادگیرنده در پایان فرآیند یادگیری باید بدان دست یابد از دیگر مشخصه‌های یک طراحی آموزشی کامل است و به دانش‌آموزان احساس آرامش می‌دهد. این کار در دوره غلبه و تسلط اهداف رفتاری بر فضای یادگیری هم انجام می‌شد اما تفاوت آن در نوع بینشی بود که بر تدوین اهداف آموزشی به صورت محدودکننده و مکانیکی در آن زمان حاکم بود.

۱۳. طراحی فعالیت‌های خارج از کلاس: نکته‌ای که در این باب خیلی مهم است، توجه به فعالیت‌های بیرون از کلاس است. معلم نباید در طراحی خود فقط به درون کلاس بیندیشد بلکه باید مسیری را برای ادامه یادگیری در بیرون کلاس ترسیم کند در عین حالی که دقیقاً به سناریوی داخل کلاس مربوط می‌شود.

۱۴. ایجاد فراشناخت: در پایان فرآیند یادگیری مناسب است که یادگیرندگان نگاهی از فراز به سیر و سفر خود در مسیر یادگیری این درس بیندازند و چگونگی حرکت خود را در این مسیر بازشناسی و تحلیل نمایند. سپس راهی را به سوی ادامه یادگیری در آینده پیشنهاد نمایند. اگر هدف از یادگیری، تبدیل دانش‌آموز به یادگیرنده مادام‌العمر است، چنین امری ضرورت تام دارد (دکتر محمود امانی).

پیوست ۲

فرم های داورى آثار

نمون برگ شماره ۴ (فرم عمومی): معیارهای ارزیابی تدریس طرح‌های نوآورانه جشنواره نوآوری

در فرآیند آموزش و یادگیری

با سلام و احترام

داور محترم سرکار خانم/ جناب آقای .....

فیلم تدریس و طراحی آموزشی اعضای تیم: ..... در

محور: ..... پایه تدریس: ..... ماده درسی: .....

موضوع تدریس: ..... جهت ارزیابی به حضورتان تقدیم می‌گردد. خواهشمند است با توجه به نظر خود،

در هر ردیف برای هر ملاک امتیازی حداکثر تا سقف تعیین شده ثبت نمایید. درج اعداد نیز بلامانع است.

با تشکر

امتیاز مکتسبه	سقف امتیاز	شاخص	ملاک	ردیف
الف: خلاقیت در طراحی آموزشی				
۵	۵	<ul style="list-style-type: none"> - با توجه به محتوای برنامه درسی اثر، واجد تعدادی اهداف مهم یادگیری است. - اهداف و مقاصد بر اساس راهنمای برنامه درسی تنظیم گردد. - از طرح اهداف فرعی و کم‌ارزش پرهیز شده است. 	اشتراک‌گذاری اهداف و مقاصد یادگیری و معیارهای موفقیت	۱
۵	۵	<ul style="list-style-type: none"> - انتخاب روش تدریس مناسب با محتوای درس: آموزش هر محتوایی روش تدریس خاص خود را می‌طلبد، لذا باید ماهیت روش و مراحل آن، اهداف و محتوا را تحقق بخشد. 	انتخاب روش تدریس مناسب	۲
۵	۵	<ul style="list-style-type: none"> - انتخاب وسایل، رسانه‌ها و فناوری‌های نوین آموزشی به گونه‌ای که تناسب بیشتری با محتوای درسی داشته باشند. - انتخاب وسایل، رسانه‌ها و فناوری‌های نوین آموزشی که با نیازها و توانایی فراگیران تناسب بیشتری داشته باشند. 	انتخاب وسایل و رسانه‌های آموزشی متناسب با محتوای درسی	۳
۵	۵	<ul style="list-style-type: none"> - معلم تسهیل‌گر می‌کوشد وضعیتی فراهم آورد که دانش‌آموزان بتوانند از طریق آن از فرصت‌های یادگیری استفاده کنند، در آن مشارکت کنند و ادراک و مهارت‌های خود را شکل دهند. - معلم تسهیل‌گر به عنوان یادگیرنده، همکار و شریک یادگیری با دانش‌آموزان تعامل خواهد داشت. 	نقش تسهیل‌گری معلم	۴
۵	۵	<ul style="list-style-type: none"> - انتخاب راهبردهای مناسب جهت سنجش پیش‌دانسته‌های دانش‌آموزان متناسب با اهداف و مقاصد یادگیری درس جدید (طراحی سه گونه سوال) 	اجرای سنجش آغازین برای دستیابی به دانش پیشین	۵
۵	۵	<ul style="list-style-type: none"> - با انتخاب مناسب راهبردهای انگیزه‌ساز و متناسب با محتوای درس و ویژگی‌های دانش‌آموزان، ضمن ایجاد جذابیت در تدریس، انگیزه لازم در دانش‌آموزان برانگیخته شود. 	انتخاب راهبردهای انگیزشی مناسب	۶
۱۰	۱۰	<ul style="list-style-type: none"> - معلم با توجه به اهداف درس، برای دانش‌آموزان فعالیت‌ها یا تمرین‌های لازم را (با توجه به تفاوت‌های فردی آنان) تعریف کرده باشد. مثلاً اگر هدف از درس توسعه مهارت حل مسئله است، دانش‌آموز باید برای حل مسئله فرصت‌های فراوانی داشته باشد نه اینکه صرفاً شاهد حل مسئله به‌وسیله دیگران باشد یا حل مسئله برای او یا توسط او توضیح داده شود. - فرصت‌های یادگیری ترکیبی از اندیشیدن، احساس کردن و به‌کارگیری عاطفه و تحرک بدنی هستند. این فرصت‌ها باید دانش‌آموز را به خوبی درگیر کرده و منجر به یادگیری شود (چالش مداوم). 	پیش‌بینی فرصت‌های یادگیری در طراحی آموزشی و عمل	۷

		<p>- محتوای جدید را به تجربیات قبلی دانش‌آموز متصل کند و پیش‌نیازهای تکالیف اصلی را آموزش دهد.</p> <p>- به جای تکیه کردن بر کتاب درسی و فعالیت‌های مداد کاغذی، مواردی از این دست را مورد توجه قرار دهند: مهیا کردن فعالیت‌هایی برای دست‌ساخته‌ها، طرح‌ها و تولیدات خلاق دانش‌آموزی، پروژه‌ها، شبیه‌سازی‌ها، بحث و گفتگوها، برنامه‌ریزی سفر علمی، نمایش‌نامه‌ها، پژوهش‌ها، ایجاد بازی‌های گروهی، رسانه‌ها، ارائه پرسش‌های واگرا و بدیع و تمرکز حواس.</p> <p>- به جای تکیه بر فعالیت‌های زبانی و منطقی-ریاضی، به فعالیت‌های یادگیری مبتنی بر انواع هوش‌ها از جمله هوش موسیقایی، فضایی، جنبشی، میان‌فردی و درون‌فردی توجه کنند.</p> <p>- امکان بیشتری برای به حداکثر رسیدن نتایج و کسب پیامدهای چندگانه برای معلم را فراهم کند. مثلاً در یک درس که مطالعه‌ای از یک واقعه تاریخی داشته باشد، می‌تواند بستری از جغرافیا، مهارت‌های نوشتن، تفکر نقاد، ادبیات و نظایر آن را فراهم نماید.</p> <p>- استفاده از راهبردها و فنون ارائه مانند جیگ ساو، مباحثه و گفتگو، بازتدریس دانش‌آموزی، آموزش هدایت شده، ارائه بازخوردهای جلوبرنده، پرسشگری و پرسش‌آفرینی معلم و دانش‌آموز، مناظره‌ها، مدیریت کلاسی مشارکتی، تمرینات طبقه بندی شده، خودسنجی و همسال‌سنجی‌ها، گروه‌های کوچک، نمایش، تمرین هدفمند، آموزش تفاوت‌گرا، سرنخ‌های طراحی شده و...</p>		
۵		<p>- در این بخش معلم با توجه به اهداف، محتوای درس، توانایی‌های فراگیران، امکانات و تجهیزات کلاسی، فضای محیطی، روش‌های تدریس و... بایستی ضمن طراحی تمام فعالیت‌ها و اقدامات خود و همچنین پیش‌بینی عکس‌العمل‌های دانش‌آموزان، آنان را به سوی اهداف آموزشی هدایت کرده باشد (منظور سناریونویسی نیست).</p>	پیش‌بینی فعالیت‌های آموزشی	۸
۵		<p>- در فرآیند آموزشی (همه مراحل آموزشی) از روش‌های سنجش تکوینی استفاده کرده باشد (از قبیل آزمون، مصاحبه، مشاهده، پروژه و...).</p> <p>- ارائه سؤالات عملکردی، واگرا و کاربردی: سؤالات چالشی که دانش‌آموزان را وادار به تفکر کند.</p>	تعیین نوع سنجش: سنجش تکوینی با تأکید بر سنجش عملکردی، سنجش تراکمی و ...	۹
۵		<p>- تنوع تکالیف (تمرینی، بسطی و امتدادی، خلاقیتی، پروژه‌ای، پژوهشی، آماده‌سازی): در ارائه تکالیف به دانش‌آموزان بر اساس اهداف و محتوا، از انواع تکالیف به شیوه فردی و گروهی یا عمومی بهره‌گیری نماید.</p> <p>- تناسب فعالیت‌ها و تکالیف با محتوا و اهداف درسی: معلم با توجه به انواع تکالیف موجود و نیز توجه به هدف تدریس، نسبت به انتخاب بهترین نوع تکالیف و ارائه متنوع آن به دانش‌آموزان اقدام نموده تا شاهد تثبیت و تعمیق یادگیری در دانش‌آموزان باشد.</p>	تعیین انواع تکالیف متنوع و خلاقانه	۱۰
ب: نوآوری در اجرای فرآیند یاددهی-یادگیری				
۵		<p>- نظام بازخورد اصلاح‌گر به مخاطبان جهت رشد همه‌جانبه فراگیران طراحی شده باشد: بازخورد پاسخی است که معلم به عملکرد دانش‌آموز ارائه می‌کند. بازخورد باید وضعیت فعلی دانش‌آموز را به او نشان دهد، سپس نقطه هدف را که دانش‌آموز باید به آنجا برسد برای او مشخص کند و معلم برای رسیدن به هدف، چگونه حرکت کردن و انجام دادن فعالیت ویژه را با نوشتن یا گفتن و یا به صورت علامتی و کشیدن اشکال خاص و... به دانش‌آموزان منتقل می‌کند. هدف از ارائه بازخورد در فرآیند آموزش به جهت ویژگی ممتاز اصلاح‌کنندگی آن است.</p> <p>- در فرآیند آموزش، بر اساس ارزشیابی تکوینی فعالیت‌هایی جهت بازخورد اصلاحی ارائه نموده و اشکالات دانش‌آموزان را اصلاح نماید.</p>	ارائه بازخورد صحیح و به‌موقع در حین تدریس متناسب با کلاس ترکیبی	۱۱
۵		<p>- با توجه به نیازها و اهداف ارائه شده، بهترین، باصرفه‌ترین و کاراترین رسانه را انتخاب کرده باشد.</p>	کاربردی، مقرون به صرفه و به‌روز بودن رسانه‌های آموزشی	۱۲
۵		<p>- از وسایل و فناوری‌های جدید به‌موقع و به‌جا استفاده نماید.</p> <p>- از امکانات متنوع سامانه‌های مجازی به خوبی استفاده نماید. مانند حضور و غیاب، پخش زنده، نظرسنجی، آزمون‌ساز و...</p>	استفاده از وسایل، امکانات و فناوری‌های نوین و قابل ارائه در کلاس ترکیبی	۱۳

۱۴	به کارگیری روش تدریس مناسب	۵	- روش های تدریس به کار گرفته شده با اهداف و محتوای درس تناسب داشته باشد. - روش تدریس متناسب با فضای ترکیبی و قابل ارائه در این فضا باشد مانند روش تدریس معکوس.
۱۵	استفاده از انواع پرسش ها در فرآیند تدریس	۵	- از انواع پرسش های هدایت گر، روشنگر، چرایی، عملکردی و... در جریان تدریس استفاده کند. - با شنیدن هر پرسش از سوی دانش آموزان، آنها را در جهت یافتن پاسخ هدایت کند. - در فرآیند آموزش با ایجاد سؤالات راهبردی و چالشی، دانش آموزان را برانگیخته نماید.
۱۶	بهره گیری از کار تیمی و هم اندیشی دانش آموزان	۵	- تشکیل تیم های فعال که تعداد اعضای آن حداکثر ۵ نفره و ناهمگن باشد. - فعالیت های تیمی متناسب با روش و سازماندهی کلاس درس تنظیم و به کار گرفته شده باشد. - مسئولیت هر تیم در ارتباط با موضوع مشخص باشد. - جهت برقراری نظم، قوانینی برای تیم در نظر گرفته باشد. مثلاً درست صحبت کردن، احترام گذاشتن به یکدیگر و...
۱۷	اجرای فعالیت های آموزشی مندرج در طراحی آموزشی	۵	- آنچه را که در طرح درس ارائه شده است به خوبی و منطبق بر آن اجرا نماید.
۱۸	ایجاد فرصت های یادگیری برای دانش آموزان	۵	- در کلاس درس فرصت های مختلف یادگیری شامل فعالیت ها، تجربیات، تعامل های فراگیران و... را فراهم آورد.
۱۹	تعامل و هم اندیشی در کلاس	۵	- کاربرد روش های خلاقانه در نحوه تعامل معلم با دانش آموزان - کاربرد روش های خلاقانه در نحوه تعامل دانش آموزان با یکدیگر - قابل مشاهده بودن فعالیت ها و تعاملات معلم و دانش آموزان در محیط حضوری و مجازی
۲۰	ابداع و نوآوری در جریان تدریس	۵	- معلم در فرآیند تدریس بر اساس موقعیت کلاس از خود خلاقیت و نوآوری نشان دهد و انعطاف لازم را برای اصلاح فرآیندها به کار گرفته باشد.
۲۱	صحت علمی مطالب	۵	- مورد تأیید بودن صحت علمی مطالب ارائه شده - انتخاب محتوای ارائه شده در تدریس از میان مطالب علمی و کاربردی معتبر و مستند - تناسب محتوای ارائه شده با درک و فهم دانش آموزان
۲۲	تسلط معلم به مطالب درسی	۵	- تسلط کامل بر مطالب مندرج بر محتوای درس.
۲۳	توجه به نشاط و انگیزه در فرآیند آموزش و یادگیری	۵	- با انتخاب مناسب راهبردهای انگیزه ساز ضمن ایجاد جذابیت در تدریس، انگیزه لازم در دانش آموزان برانگیخته شود. - راهبردهای مناسب برای ایجاد نشاط و پویایی در کلاس یه کار برد. این اقدام نباید مقطعی باشد بلکه در کل جریان تدریس و در هم تنیده باشد.
۲۴	توجه به نکات زیست محیطی و بهداشتی	۵	- ارائه توصیه های بهداشتی - تأکید بر حفظ محیط زیست در تکالیف و فعالیت های عملکردی مانند استفاده درست از کاغذ، ساخت کاردستی با مواد دور ریختنی و... - استفاده نکردن از رسانه ها آموزشی مضر برای محیط زیست در تدریس معلم
۲۵	زمینه سازی به منظور هویت یابی اسلامی - ایرانی	۵	از جمله مواردی که معلم می بایست در جریان تدریس به آن بپردازد عبارتند از: توانایی شناخت خود (خودآگاهی)، توانایی تصمیم گیری، توانایی درک ارزش های فردی و خانوادگی، توانایی برقراری روابط مطلوب، توانایی مقابله با هیجان ها، توانایی انتخاب هدف، توانایی شناخت و حفظ ارزش های دینی و ملی (غرور ملی و مذهبی) و...
۲۶	توجه به نقش معلم در بهبود فرآیند هدایت تحصیلی	۵	- تدوین فعالیت های متنوع در حین تدریس جهت کشف، شناسایی و پرورش استعداد های دانش آموزان - کاربردی نمودن محتوای کتب درسی متناسب با نیازهای شغلی - آگاه سازی دانش آموزان با رشته های تحصیلی و شغلی مرتبط با حوزه تربیت و یادگیری مورد تدریس و نیازهای جامعه محلی
۲۷	به کارگیری روش های مختلف سنجش در فرآیند یادگیری	۵	- معلم در فرآیند آموزش (همه مراحل آموزشی) به استفاده از روش های مختلف سنجش از قبیل آزمون، مصاحبه، مشاهده، پروژه و... مبادرت نماید.

۵	ارتباط دانش‌آموزان با عرصه‌های چهارگانه با فرض «محور بودن ارتباط با خدا» به صورت پیوسته در جریان تدریس مشاهده شود. این عرصه‌ها عبارتند از: - خدا: صفات، افعال، دین خدا، کتاب خدا، پیامبران الهی - خود: ابعاد جسمی، روانی و روحی - خلق: خانواده، همسایگان، جامعه محلی، جامعه ملی، جامعه اسلامی، جامعه جهانی - خلقت: طبیعت و ماوراءطبیعت	میزان ارتباط با عرصه‌های چهارگانه در حین تدریس	۲۸
۵	- کیفیت فیلم از نظر صدا و تصویر - نبودن آیتم‌ها و لوگوهای اضافه در کادر ضبط فیلم - عدم استفاده از تدوین، موسیقی، صداگذاری، میکس، افکت، تیتراژ و...	کیفیت فیلم آموزشی از نظر فنی	۲۹
۵	- رعایت زمان حداکثر ۲۰ دقیقه (به اضافه ۱۰ دقیقه کلاس معکوس) ابتدا تا انتهای کلاس - توزیع مناسب زمان نسبت به هر فعالیت	مدیریت زمان	۳۰
۱۵۵	مجموع امتیاز:		

نظر کلی داور:

.....

.....

.....

نام و نام خانوادگی داور تخصصی: ..... تاریخ: ..... امضا

نام و نام خانوادگی داور محورهای جشنواره: ..... تاریخ: ..... امضا

نام و نام خانوادگی داور عمومی: ..... تاریخ: ..... امضا

نمون برگ شماره ۵: معیارهای ارزیابی در محور نوآوری در تولید و به کارگیری رسانه‌های پرشمار

مشخصات اعضای تیم: .....

پایه تدریس: ..... ماده درسی: ..... موضوع تدریس: .....

ردیف	ملاک	سقف امتیاز	امتیاز مکتسبه
۱	خلاقیت در تهیه و تولید رسانه‌های آموزشی	۵	
۲	مقرون به صرفه بودن رسانه‌های آموزشی	۵	
۳	توجه به میزان کارآیی رسانه موردنظر با هدف جذاب‌سازی، ایجاد انگیزه و علاقه‌مندی دانش‌آموزان	۵	
۴	میزان تسلط معلم در استفاده صحیح و به موقع از رسانه‌های آموزشی	۵	
۵	میزان پشتیبانی متقابل رسانه‌ها از یکدیگر با توجه به سبک‌های یادگیری دانش‌آموزان	۵	
۶	میزان مشارکت دبیر و دانش‌آموزان در تولید رسانه‌های آموزشی	۵	
۷	میزان مشارکت دانش‌آموزان در استفاده از رسانه‌های آموزشی	۵	
۸	میزان کارآیی رسانه‌های آموزشی در تسهیل یادگیری دانش‌آموزان و کمک به رفع مشکلات یادگیری	۵	
۹	تناسب و هم‌سویی رسانه‌های آموزشی با محتوای آموزشی	۵	
۱۰	تنوع حداکثری رسانه‌های یادگیری (به کارگیری هوش‌های چندگانه دانش‌آموزان)	۵	
۱۱	ایجاد موقعیت‌های جدید یادگیری از طریق رسانه‌های آموزشی پرشمار	۵	
۱۲	تناسب رسانه آموزشی با تدریس (تنوع، حجم، دسترسی و کاربری آسان)	۵	
مجموع امتیاز:		۶۰	

نظر کلی داور:

.....
 .....

نام و نام خانوادگی داور تخصصی: ..... تاریخ: ..... امضا

نام و نام خانوادگی داور محورهای جشنواره: ..... تاریخ: ..... امضا

نام و نام خانوادگی داور عمومی: ..... تاریخ: ..... امضا

نمون برگ شماره ۶: معیارهای ارزیابی در محور نوآوری در طراحی و کاربرد سنجش‌های آغازین کلاسی

مشخصات اعضای تیم: .....

پایه تدریس: ..... ماده درسی: ..... موضوع تدریس: .....

امتیاز مکتسبه	سقف امتیاز	ملاک	ردیف
	۹	تشخیص و اشتراک‌گذاری اهداف و مقاصد یادگیری بر اساس برنامه درسی و راهنمای معلم (یک هدف یا مقصد یادگیری)	۱
	۹	تدوین و اشتراک‌گذاری معیارهای موفقیت مرتبط با اهداف و مقاصد یادگیری (حداکثر ۳ مورد)	۲
	۸	طراحی و بکارگیری فرصت‌های سنجش با ابزارها یا تکنیک‌های مناسب با هدف بررسی وضعیت دانش، نگرش، مهارت و رفتارهای هیجانی/اجتماعی پیشین	۳
	۸	طراحی و بکارگیری فرصت‌های سنجش با ابزارها یا تکنیک‌های مناسب با هدف بررسی وضعیت برداشت‌های نادرست احتمالی (سنجش تشخیصی)	۴
	۸	طراحی و بکارگیری فرصت‌های سنجش با ابزارها یا تکنیک‌های مناسب با هدف بررسی وضعیت دانسته‌های دانش‌آموزان در رابطه با موضوع درس پیش‌رو	۵
	۹	انتخاب درست یکی از ۳ وضعیت گام سوم (رضایت‌بخش، نیاز به تلاش، غیرقابل قبول) بر اساس شواهد استخراج شده در گام دوم	۶
	۹	اجرای صحیح تصمیم اتخاذ شده بر اساس شواهد جمع‌آوری شده در گام دوم و یکی از ۳ وضعیت گام سوم	۷
	۶۰	مجموع امتیاز:	

نظر کلی داور:

.....
 .....
 .....

نام و نام خانوادگی داور تخصصی: ..... تاریخ: ..... امضا

نام و نام خانوادگی داور محورهای جشنواره: ..... تاریخ: ..... امضا

نام و نام خانوادگی داور عمومی: ..... تاریخ: ..... امضا

نمون برگ شماره ۷: معیارهای ارزیابی در محور نوآوری در روش‌های مشارکت اولیای دانش‌آموزان

مشخصات اعضای تیم: .....

پایه تدریس: ..... ماده درسی: ..... موضوع تدریس: .....

ردیف	ملاک	سقف امتیاز	امتیاز مکتسبه
۱	شرح کامل مشارکت اولیای دانش‌آموزان در فرآیند تدریس و طراحی آموزشی	۵	
۲	نوآورانه و خلاقانه بودن طرح مشارکت اولیا	۵	
۳	سهام تصمیم‌گیری اولیا در فرآیند آموزش و یادگیری	۵	
۴	میزان توجه بودن اولیای دانش‌آموزان	۵	
۵	میزان تأثیرگذاری مشارکت اولیا در فرآیند یاددهی و یادگیری	۵	
۶	میزان درگیر کردن اولیا در فرآیند آموزش و یادگیری در خارج از کلاس درس	۵	
۷	تقویت ارزش‌های فرهنگی (بومی-محلی) از طریق اولیا در فرآیند یاددهی و یادگیری	۵	
۸	مهارت معلم در راهبری مشارکت اولیا در فرآیند تدریس	۵	
۹	برگزاری جلسه مشورتی با اولیای دانش‌آموزان و طرح مسئله آموزشی با آنان	۵	
۱۰	نقش معلم در تقویت روابط بین اولیا و دانش‌آموزان	۵	
۱۱	ایجاد موقعیت‌های جدید یادگیری از طریق مشارکت اولیا در فرآیند آموزش و یادگیری	۵	
۱۲	میزان انسجام و هماهنگی معلم و اولیا در فرآیند آموزش و یادگیری	۵	
	مجموع امتیاز:	۶۰	

نظر کلی داور:

.....
 .....
 .....

نام و نام خانوادگی داور تخصصی: ..... تاریخ: ..... امضا

نام و نام خانوادگی داور محورهای جشنواره: ..... تاریخ: ..... امضا

نام و نام خانوادگی داور عمومی: ..... تاریخ: ..... امضا

نمون برگ شماره ۸: تجميع امتيازات

استان: ..... منطقه/شهرستان: ..... مشخصات اعضای تیم: ..... ۱- ..... ۲- ..... ۳- ..... پایه تدریس: ..... ماده درسی: ..... موضوع تدریس:		
امتیاز مکتسبه	فرم	ردیف
	فرم شماره ۴ (فرم عمومی): معیارهای ارزیابی تدریس طرح‌های نوآورانه جشنواره نوآوری در فرآیند آموزش و یادگیری	۱
	فرم شماره ۵: معیارهای ارزیابی در محور نوآوری در تولید و به‌کارگیری رسانه‌های پرشمار	۲
	فرم شماره ۶: معیارهای ارزیابی در محور نوآوری در طراحی و کاربرد سنجش‌های آغازین کلاسی	
	فرم شماره ۷: معیارهای ارزیابی در محور نوآوری در روش‌های مشارکت اولیای دانش‌آموزان	
جمع امتیازات:		
امضا: ..... امضا: ..... امضا:	تاریخ: ..... تاریخ: ..... تاریخ:	نام و نام خانوادگی داور تخصصی: نام و نام خانوادگی داور محورهای جشنواره: نام و نام خانوادگی داور عمومی:

